

2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΟΚΕ)

ΕΡΓΟ:

«ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ
ΓΗΡΑΝΣΗΣ»

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ ΠΑ 1.1.3: «ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ»

Έκδοση 1.0

ΑΘΗΝΑ, 27/07/2012

TREK consulting

TREK CONSULTING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Κ.Καραμανλή 59, 151 25 Μαρούσι
Τηλ: 210-61.79.414, fax: 210-61.79.288
e-mail: info@trek.gr, url: www.trek.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	 4
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2	 6
2.1 ΓΕΝΙΚΑ	7
2.2 ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	12
2.2.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2020	12
2.2.2 2012 - ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΈΤΟΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	13
2.2.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΓΙΗ ΓΗΡΑΝΣΗ	15
2.2.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ 2008-2013	16
2.2.5 ΑΝΟΙΚΤΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ (ΑΜΣ) Όσον Αφορά Τις Πολιτικές Κοινωνικής Προστασίας Και Την Καταπολέμηση Της Φτώχειας	18
2.3 ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	21
2.3.1 AMBIENT ASSISTED LIVING (AAL)	21
2.3.2 ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΟΙΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ «ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ»	22
2.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	23
2.4.1 ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	23
2.4.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ PROGRESS	23
2.4.3 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	25
2.4.4 Το ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ GRUNDTVIG	26
2.4.5 7ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ (7ο ΠΠ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (2007-2013)	28
2.4.6 8ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 (HORIZON 2020)	28
2.5 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΠΛΑΙΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	31
2.5.1 Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ AGE	31
3	 33
3.1 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	34
3.1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	35
3.1.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	37
3.1.3 ΑΝΤΑΜΑΓΗ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟ ΓΗΡΑΝΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	40

3.2 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	44
3.2.1 ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ	45
3.2.2 ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	46
3.2.3 ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ	48
3.2.4 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	51
3.3 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ	53
3.3.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΔΙΑΓΕΝΕΑΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ	53
3.3.2 ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ	55
3.3.3 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	55
3.4 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΛΥ-ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	58
3.5 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΥΓΙΟΥΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	60
3.5.1 ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΞΕΑΡΤΗΣΗΣ	60
3.5.2 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ, ΜΕΣΩ ΛΥΣΕΩΝ ΤΠΕ	61
3.5.3 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ .	63
3.5.4 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	63

4.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ	66
4.1.1 ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ	66
4.1.2 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ...	67
4.1.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	69
4.1.4 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ	70
4.1.5 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΗΡΑΝΣΗ	72
4.1.6 ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ	73
4.1.7 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	76
4.1.8 ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	77
4.1.9 ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΩΣ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΚεΦΑΛΑΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	78

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν παραδοτέο με τίτλο ΠΑ 1.1.3: «Μελέτη Αποτύπωσης Καλών Πρακτικών Δράσεων Προληπτικών Πρακτικών Διαχείρισης του Ζητήματος της Ενεργού Γήρανσης σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο» υποβάλλεται από την εταιρεία **TREK Consulting Ανώνυμη Εταιρεία Σύμβουλοι Επιχειρήσεων** στο πλαίσιο του έργου: «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ» (αρ. διακήρυξης 2100.00.002.4/6562 / 14-11-2011) και σύμφωνα με την από 28/05/2012 ισχύουσα σύμβαση.

Το παραδοτέο αποτελεί προϊόν της Ενότητας Εργασίας 1: «Διάγνωση Αναγκών και Σύνθεση Αποτελεσμάτων» και ειδικότερα της Φάσης 1.1: «Αποτύπωση Υφιστάμενης Κατάστασης» - Δράση 1.1.2: «Επισκόπηση διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας».

Το παραδοτέο ακολουθεί την εξής δομή:

- *Κεφάλαιο 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ*
- *Κεφάλαιο 2^ο: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ*
- *Κεφάλαιο 3^ο: ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ-ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ*
- *Κεφάλαιο 4^ο : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ*

2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η δημογραφική γήρανση είναι μία από τις σοβαρότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Σύμφωνα με πρόσφατες προβολές, ο αριθμός των Ευρωπαίων ηλικίας 65 ετών και άνω θα διπλασιαστεί σχεδόν τα επόμενα 50 χρόνια, περνώντας από τα 87 εκατομμύρια το 2010 στα 148 εκατομμύρια το 2060¹. Η τάση αυτή αντιπροσωπεύει μια πρόκληση για τις δημόσιες αρχές, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τις επιχειρήσεις και τον μη κερδοσκοπικό τομέα, ιδίως επειδή παρατηρείται σε μια εποχή κατά την οποία ασκείται ολοένα μεγαλύτερη πίεση στους κρατικούς προϋπολογισμούς, μειώνεται σταθερά το προσωπικό στον τομέα της υγείας και αυξάνεται η ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών περίθαλψης από ηλικιωμένους.

Εάν δεν αντιμετωπιστεί αποφασιστικά αυτή η δημογραφική αλλαγή, θα προκαλέσει σοβαρές ανησυχίες για την οικονομική βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η δημόσια δαπάνη για την υγεία αντιπροσωπεύει ήδη το 7,8% του ΑΕγχΠ στην ΕΕ και, έως το 2060, η δημόσια δαπάνη για επείγουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και για μακροχρόνια περίθαλψη αναμένεται να αυξηθεί κατά 3% του ΑΕγχΠ λόγω γήρανσης.²

Η υποστήριξη της γήρανσης με ενεργητικότητα και υγεία είναι σημαντική τόσο για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων όσο και για να τους δοθεί η δυνατότητα να συμβάλουν στην κοινωνία, καθώς γερνούν ενώ παράλληλα θα μειωθεί η αφόρητη πίεση στα συστήματα υγείας.

Η Ευρώπη ήδη από τον 20^ο αιώνα έχει αντιληφθεί το ζήτημα της γήρανσης του πληθυσμού και ως εκ τούτου και του ανθρώπινου δυναμικού της και την ανάγκη διαχείρισής της ώστε να καταστεί ενεργός και υγιής. Διαδοχικά Ευρωπαϊκά Συμβούλια (Νίκαια, Στοκχόλμη, Γκέτεμποργκ, Λάκεν, Λισσαβώνα) έχουν αναγνωρίσει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις που έχει η γήρανση του πληθυσμού στα ευρωπαϊκά κοινωνικά μοντέλα. Με βάση τις αποφάσεις αυτών η καίρια απάντηση σε αυτήν την ταχεία αλλαγή της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού συνίσταται στην προαγωγή της δημιουργίας μιας κουλτούρας ενεργού γήρανσης ως μιας διά βίου διεργασίας και, κατά συνέπεια, στη

¹ <http://ec.europa.eu/eurostat>

² Πράσινη βίβλος για το ευρωπαϊκό υγειονομικό δυναμικό COM(2008) 725 τελικό της 10.12.2008

διασφάλιση ότι ο ταχέως αυξανόμενος πληθυσμός που αποτελείται από άτομα ηλικίας πλησίον ή άνω των 60 ετών, ο οποίος είναι εν γένει υγιέστερος και διαθέτει καλύτερη μόρφωση από οποιαδήποτε προηγούμενη ηλικιακή ομάδα, έχει κατάλληλες ευκαιρίες για απασχόληση και ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική και οικογενειακή ζωή, μεταξύ άλλων μέσω του εθελοντισμού, της διά βίου μάθησης, της πολιτισμικής έκφρασης και του αθλητισμού.

Συμπερασματικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αντιμετωπίζει σήμερα δημογραφική παρακμή, μικρή φυσική αύξηση και γήρανση τμήματος του πληθυσμού. Για να ανταποκριθεί σε αυτή την πρόκληση, η Επιτροπή διατυπώνει ορισμένες συστάσεις, στηριζόμενη, μεταξύ άλλων, στην αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας, προκειμένου να επωφεληθεί η ΕΕ όσο το δυνατόν περισσότερο από τις ευκαιρίες που προσφέρει η επιμήκυνση του χρόνου ζωής, αλλά και να εγκαιनिιάσει μια δημογραφική ανανέωση.

Η γήρανση του πληθυσμού (δηλαδή το ποσοστό των ηλικιωμένων στον συνολικό πληθυσμό) είναι αποτέλεσμα της σημαντικής προόδου που επιτεύχθηκε στον οικονομικό, τον κοινωνικό και τον ιατρικό τομέα από την άποψη των υπηρεσιών που παρέχονται στους Ευρωπαίους. Αυτή η γήρανση του πληθυσμού είναι αποτέλεσμα πολλών ταυτόχρονων δημογραφικών τάσεων:

- ο μέσος αριθμός τέκνων ανά γυναίκα είναι 1,6 τέκνα στην ΕΕ το 2010, ενώ το κατώτατο όριο αντικατάστασης των γενεών είναι 2,1. Η ΕΕ προβλέπει δείκτη 1,6 για το 2030
- η πτώση της γονιμότητας («baby crash») ακολούθησε την έκρηξη των γεννήσεων («baby-boom»), η οποία προκαλεί το μεγάλο μέγεθος της ηλικιακής κατηγορίας των ατόμων 45-65 ετών στον ευρωπαϊκό πληθυσμό και θέτει ορισμένα προβλήματα σχετικά με τη χρηματοδότηση των συντάξεων·
- το προσδόκιμο επιβίωσης (που αυξήθηκε κατά 8 έτη από το 1960 έως το 2006) θα μπορούσε να αυξηθεί κατά 5 ακόμη έτη από το 2006 έως το 2050 και συνεπώς να οδηγήσει σε αύξηση του ποσοστού των ατόμων που φθάνουν στις ηλικίες των 80 και 90 ετών, στις οποίες η ευπάθεια και η αναπηρία είναι συχνές·
- η μετανάστευση (1,8 εκατομμύρια μετανάστες προς την ΕΕ το 2004, 40 εκατομμύρια το 2050 σύμφωνα με τις προβλέψεις της Eurostat) μπορεί

να αντισταθμίσει τις συνέπειες της χαμηλής γονιμότητας και της επιμήκυνσης της διάρκειας ζωής.

Εξαιτίας αυτών των τάσεων, ο συνολικός πληθυσμός της ΕΕ θα μειωθεί ελαφρά, αλλά θα γίνει και πολύ πιο ηλικιωμένος. Ο ενεργός πληθυσμός των Ευρωπαίων (άτομα ηλικίας από 15 έως 64 ετών) θα μειωθεί κατά 48 εκατομμύρια από το 2006 έως 2050, ενώ το ποσοστό εξάρτησης αναμένεται να διπλασιαστεί και να φτάσει στο 51% το 2050. Αυτή η δημογραφική αλλαγή θα συνοδεύεται από βαθιές κοινωνικές ανακατατάξεις (κοινωνική προστασία, στέγαση, εργασία) σε όλες τις χώρες τις οποίες αφορά η πρόκληση της γήρανσης του πληθυσμού.

Κατά την επόμενη δεκαετία, ο ενεργός πληθυσμός θα μειωθεί, καθώς πολλοί «baby-boomers» θα πάρουν τη σύνταξή τους. Αυτή η μείωση του ενεργού πληθυσμού μπορεί να επηρεάσει το ποσοστό οικονομικής ανάπτυξης, αν οι σημερινές τάσεις και πολιτικές παραμείνουν αμετάβλητες. Η αποφασιστική εφαρμογή της ατζέντας της Λισσαβόνας θα πρέπει να επιτρέψει να επιτρέψει να ξεπεραστεί αυτό το κρίσιμο στάδιο χρησιμοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες αυτών των έμπειρων εργαζομένων, αλλά παράλληλα προσφέροντας ποιοτική κατάρτιση στους νεότερους.

Η γήρανση του πληθυσμού θα έχει αντίκτυπο και στην κοινωνική προστασία και στα δημόσια οικονομικά. Με βάση τις σημερινές πολιτικές, η γήρανση θα προκαλέσει σημαντικές αυξητικές πιέσεις στις δημόσιες δαπάνες. Αυτά τα δημοσιονομικά ελλείμματα ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη μελλοντική ισορροπία των συστημάτων συνταξιοδότησης και κοινωνικής προστασίας γενικά, αλλά και τις δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης ή τη λειτουργία του ενιαίου νομίσματος. Ωστόσο, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών έχουν ήδη αναλάβει δράση, ιδίως στους τομείς των δημόσιων συστημάτων συνταξιοδότησης και του εκσυγχρονισμού της κοινωνικής προστασίας. Τέλος, η καλύτερη προσαρμογή των υπηρεσιών υγείας και η υιοθέτηση μιας προληπτικής προσέγγισης όσον αφορά τις χρόνιες νόσους θα μπορούσε να μειώσει στο μισό τις δημόσιες δαπάνες για την υγεία και τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καθορίσει ένα πλαίσιο βασικών προσανατολισμών για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων των επομένων ετών:

- μια Ευρώπη που ενθαρρύνει τη δημογραφική ανανέωση βελτιώνοντας τις δυνατότητες συνδυασμού της επαγγελματικής με την ιδιωτική και την οικογενειακή ζωή (γονική άδεια, περισσότερο ευέλικτη διευθέτηση του

χρόνου εργασίας, εφαρμογή των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης σχετικά με τη φύλαξη των παιδιών)·

- μια Ευρώπη που δίνει αξία στην εργασία με περισσότερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερο παραγωγικό βίο: η ΕΕ επιθυμεί να βελτιώσει τα συστήματα εκπαίδευσης και να ευνοήσει τα συστήματα της «ευελιξίας με ασφάλεια» που πρέπει να διευκολύνουν τις μετακινήσεις μεταξύ των διαφόρων φάσεων του κύκλου ζωής (μεγαλύτερη ευελιξία των αγορών εργασίας σε συνδυασμό με μέτρα διά βίου κατάρτισης). Αξία στην εργασία σημαίνει επίσης καταπολέμηση των προκαταλήψεων που οδηγούν σε διακρίσεις εις βάρος των ηλικιωμένων, αλλά και προώθηση μιας πραγματικής πολιτικής δημόσιας υγείας σε ευρωπαϊκή κλίμακα (καταπολέμηση του καπνίσματος, του αλκοολισμού και της παχυσαρκίας) προκειμένου να μειωθούν οι διαφορές ως προς το προσδόκιμο επιβίωσης (οι οποίες συνδέονται άμεσα με το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο εκπαίδευσης)·
- μια πιο παραγωγική και πιο αποδοτική Ευρώπη χάρη στη στρατηγική της Λισσαβόνας που αναπροσανατολίστηκε από το 2005. Αυτή η ανανεωμένη στρατηγική θα επιτρέψει στους διάφορους οικονομικούς παράγοντες να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι δημογραφικές αλλαγές·
- μια Ευρώπη οργανωμένη για να υποδεχθεί και να ενσωματώσει τους μετανάστες: η, ελκυστική για τους μετανάστες, ΕΕ έχει αναλάβει, από κοινού με τα κράτη μέλη, την ανάπτυξη μιας κοινής πολιτικής νόμιμης μετανάστευσης. Πράγματι, κατά τα επόμενα 20 έτη, η Ευρώπη θα χρειαστεί να προσελκύσει ειδικευμένο εργατικό δυναμικό από το εξωτερικό προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η Ένωση θα πρέπει επίσης να προωθήσει την πολυμορφία και να καταπολεμήσει τις προκαταλήψεις για την καλύτερη οικονομική και κοινωνική ένταξη των μεταναστών·
- μια Ευρώπη με βιώσιμα δημόσια οικονομικά: προκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής κοινωνική προστασία και δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών στα περισσότερα κράτη μέλη, απαιτείται να καταβληθεί προσπάθεια δημοσιονομικής λιτότητας, ιδίως στο επίπεδο της μεταρρύθμισης των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Επίσης, το επίπεδο κάλυψης και το επίπεδο των εισφορών θα πρέπει να προσαρμοστούν στην ανάπτυξη της ιδιωτικής αποταμίευσης και των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων.

Πέραν της βέλτιστης διαχείρισης της υγείας και ενεργητικότητας του ήδη γερασμένου πληθυσμού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΚ) λαμβάνει προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων που θέτει η γήρανση του πληθυσμού με την ιεράρχηση πρωτοβουλιών που θα συμβάλουν στην οικοδόμηση ενός υγιούς και ενεργού πληθυσμού και για το μέλλον. Για να επιτευχθεί αυτό, η σημασία της υγείας, της ενεργητικότητας, της διαρκούς μάθησης και της αειφόρου εμπειρίας πρέπει να προωθηθεί σε όλη την πορεία της ζωής, αρχής γενομένης από προδραστικές ενέργειες ευαισθητοποίησης από τις νεαρές ηλικίες και συνεχίζοντας σε μία δια βίου διαχείριση της γήρανσης, η οποία σε κάθε περίπτωση αγγίζει αργότερα ή γρηγορότερα όλους.

Στη συνέχεια αναλύονται βασικές τρέχουσες στρατηγικές, πολιτικές, πρωτοβουλίες και προγράμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο που αποτελούν και παράλληλα υποδεικνύουν βέλτιστες πρακτικές διαχείρισης της ενεργού και υγιούς γήρανσης.

2.2 ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

2.2.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2020³

Η "Ευρώπη 2020" είναι μια πολυδιάστατη στρατηγική για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση την επόμενη δεκαετία, με στόχο να βγει η Ευρώπη ισχυρότερη από τη σοβαρότερη κρίση που βίωσε η παγκόσμια οικονομία από τη δεκαετία του 30.

Στόχος της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" είναι:

- η έξυπνη ανάπτυξη (μέσω της εκπαίδευσης, της γνώσης και της καινοτομίας)
- η βιώσιμη ανάπτυξη (μέσω μιας οικολογικότερης και ανταγωνιστικότερης οικονομίας που θα χρησιμοποιεί αποτελεσματικότερα τους πόρους) και
- η ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς (υψηλά ποσοστά απασχόλησης και οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή)

Το όραμα αυτό για μια κοινωνική οικονομία αγοράς στην Ευρώπη του 21ου αιώνα έχει τα θεμέλιά του στην εταιρική σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών. Ενώ τα κράτη μέλη θέτουν εθνικούς στόχους, εντοπίζουν τα εμπόδια που υπονομεύουν την οικονομική ανάπτυξη και χαράσσουν πολιτικές αντιμετώπισής τους, η Επιτροπή, παράλληλα, αξιολογεί την πρόοδο, προτείνει μέτρα πολιτικής και αναπτύσσει πρωτοβουλίες για την τόνωση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης σε επίπεδο ΕΕ.

Οι μελλοντικές προκλήσεις για την κατάλληλη αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού και των επιπτώσεών της, είναι το επίκεντρο της κοινωνικής και οικονομικής στρατηγικής της ΕΕ, «Ευρώπη 2020». Δύο από τους βασικούς στόχους της συνδέονται άμεσα με την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων και αφορούν:

³ <http://ec.europa.eu/europe2020/>

- Αύξηση σε 75% του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών και των ανδρών ηλικίας 20-64 ετών, μεταξύ άλλων μέσω μεγαλύτερης συμμετοχής των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, ιδίως μέσω της μείωσης της φτώχειας, με στόχο να αρθεί ο κίνδυνος της φτώχειας και του αποκλεισμού για τουλάχιστον 20 εκατομμύρια ανθρώπους.

2.2.2 2012 - ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΈΤΟΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ⁴

Με την Απόφαση αριθ. 940/2011/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2011, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών (2012) (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 246 της 23/09/2011 σ. 0005 – 0010)⁵ αναγνωρίζεται η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις που έχει η γήρανση του πληθυσμού στα ευρωπαϊκά κοινωνικά μοντέλα.

Σε αυτό το πλαίσιο κατά το ευρωπαϊκό έτος ενεργού γήρανσης 2012 προβλέπονται τα εξής μέτρα:

- α) συνέδρια, εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες, με την ενεργό συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, για την προώθηση του διαλόγου, την ευαισθητοποίηση και την ενθάρρυνση της δέσμευσης για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων που συμβάλλουν σε συνεχή και μακροπρόθεσμα αποτελέσματα,
- β) εκστρατείες ενημέρωσης, προβολής και εκπαίδευσης, με τη χρήση πολυμέσων,
- γ) ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και ορθών πρακτικών, με τη χρήση, μεταξύ άλλων, της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού και δικτύων των ενδιαφερόμενων μερών που εργάζονται την υλοποίηση των στόχων του ευρωπαϊκού έτους,

---

⁴ <http://europa.eu/ey2012/>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32011D0940:EL:NOT>

δ) έρευνα και μελέτες σε ενωσιακή, εθνική ή περιφερειακή κλίμακα και διάδοση των αποτελεσμάτων, με επίκεντρο τον οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο της προαγωγής μιας πολιτικής για την ενεργό γήρανση και φιλικών προς την ενεργό γήρανση πολιτικών.

Για την εφαρμογή των δραστηριοτήτων που θα αναπτυχθούν, δίνεται προσοχή στη συμμετοχή όλων των γενεών στην επιδίωξη των στόχων του ευρωπαϊκού έτους, ιδίως με την επιδίωξη της ανάπτυξης συμμετοχικής προσέγγισης και με την ενθάρρυνση της συμμετοχής ηλικιωμένων και νεότερων ανθρώπων σε κοινές πρωτοβουλίες, λαμβάνοντας υπόψη την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δραστηριότητές τους.

Ευρωπαϊκός στόχος του έτους 2012 είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη συμβολή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην κοινωνία⁶. Επιδιώκεται η ενθάρρυνση των φορέων χάραξης πολιτικής και των ενδιαφερόμενων μερών σε όλα τα επίπεδα να αναλάβουν δράση για να δημιουργηθούν καλύτερες ευκαιρίες παράτασης του επαγγελματικού βίου και να ενισχυθεί η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών.

Ενεργός γήρανση σημαίνει να μεγαλώνουμε με καλή υγεία και ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας, να αισθανόμαστε πιο ικανοποιημένοι από τη δουλειά μας, πιο ανεξάρτητοι στην καθημερινή μας ζωή και πιο ενεργοί πολίτες. Άσχετα από την ηλικία μας, μπορούμε πάντα να συμμετέχουμε δραστήρια στην κοινωνία και να απολαμβάνουμε μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Στόχος η κατά το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση του τεράστιου δυναμικού που διαθέτουμε, ακόμη και σε πιο προχωρημένη ηλικία. Το Ευρωπαϊκό Έτος 2012 επιδιώκει να προωθήσει την ενεργό γήρανση σε τρεις τομείς:

- **Απασχόληση:** καθώς το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται σε όλη την Ευρώπη, αυξάνεται και η ηλικία συνταξιοδότησης. Πολλοί όμως φοβούνται ότι δεν θα μπορούν να παραμείνουν στη σημερινή δουλειά τους ή να βρουν άλλη μέχρις ότου μπορέσουν να εξασφαλίσουν μια αξιοπρεπή σύνταξη. Πρέπει να προσφέρουμε στους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας καλύτερες προοπτικές συμμετοχής στην αγορά εργασίας.
- **Συμμετοχή στην κοινωνία:** το να συνταξιοδοτηθεί κάποιος δεν σημαίνει ότι θα μπει στο περιθώριο. Συχνά παραβλέπεται η κοινωνική συμβολή των

⁶ Europa.eu/2012 Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης

ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας είτε με τη μορφή φροντίδας που παρέχουν σε άλλους, στους γονείς, στους συζύγους ή στα εγγόνια τους, είτε με τη μορφή εθελοντικής εργασίας. Το Ευρωπαϊκό Έτος επιδιώκει να διασφαλίσει μεγαλύτερη αναγνώριση της συμβολής των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην κοινωνία και να δημιουργήσει γι' αυτούς ευνοϊκότερες συνθήκες.

- **Ανεξάρτητη διαβίωση:** καθώς γερνούμε, έχουμε όλο και περισσότερα προβλήματα υγείας, αλλά μπορούμε να κάνουμε πολλά για να αντιμετωπίσουμε αυτή την κατάσταση. Πολύ μικρές αλλαγές στο περιβάλλον μας μπορούν να έχουν τεράστιο όφελος για τα άτομα με διάφορα προβλήματα υγείας ή αναπηρίες. Ενεργός γήρανση σημαίνει επίσης να έχουμε τη δυνατότητα καθώς γερνούμε να ορίζουμε τη ζωή μας για όσο το δυνατόν περισσότερα χρόνια.

2.2.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΓΙΗ ΓΗΡΑΝΣΗ⁷

Διαμορφώνοντας μια πολιτική υπέρ των γηρατειών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τοποθετεί την υγιή και ενεργό γήρανση στο επίκεντρο της πολιτικής της ατζέντας. Το 2011 έθεσε σε εφαρμογή την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για Ενεργητικά και Υγιή Γηρατεία, η οποία συγκέντρωσε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων που συμφώνησαν ότι μόνον μέσα από μια συντονισμένη προσπάθεια, και με την πλήρη συμμετοχή των ηλικιωμένων, θα μπορέσουμε να βρούμε καινοτόμες λύσεις που θα είναι επωφελείς τόσο για τους ίδιους όσο και για τον κλάδο της υγείας εν γένει. Σε αυτό το πνεύμα συνεργασίας, οι ενδιαφερόμενοι δεσμεύθηκαν να συμμετάσχουν στην προσπάθεια αυτή και να αξιοποιήσουν από κοινού τους πόρους που διαθέτουν με στόχο την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη των χρόνιων ασθενειών, την παροχή ολοκληρωμένης περίθαλψης και τη χρήση των τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών για μια ζωή χωρίς εξαρτήσεις.

Η Επιτροπή δρομολόγησε, μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, τις ευρωπαϊκές συμπράξεις καινοτομίας στο πλαίσιο της «ένωσης καινοτομίας», μιας από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», με στόχο την

⁷ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?section=active-healthy-ageing

επιτάχυνση της καινοτομίας για να επιτευχθεί ένας σαφώς προσδιορισμένος στόχος στο πλαίσιο μιας μεγάλης κοινωνικής πρόκλησης.

Η ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση (η Σύμπραξη) επιλέχθηκε ως πιλοτική σύμπραξη για την αντιμετώπιση του προβλήματος του γηράσκοντος πληθυσμού. Θέτει ως στόχο την αύξηση της διάρκειας υγιούς ζωής των πολιτών της ΕΕ κατά 2 χρόνια έως το 2020 και αποσκοπεί να επιτύχει τριπλό όφελος για την Ευρώπη, βελτιώνοντας την υγεία και την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων, βελτιώνοντας τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα των συστημάτων περίθαλψης και δημιουργώντας ανάπτυξη και ευκαιρίες για επιχειρήσεις. Η Σύμπραξη συγκεντρώνει ενδιαφερόμενους παράγοντες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα που θα επισπεύσουν την ανάπτυξη σημαντικών καινοτομιών, αφού δεσμευθούν να λάβουν μέτρα τόσο από την πλευρά της προσφοράς όσο και από την πλευρά της ζήτησης σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρο το σύστημα της καινοτομίας. Η Σύμπραξη δεν συνιστά ούτε καινούργιο χρηματοδοτικό πρόγραμμα ή μέσο ούτε καινούργια νομική οντότητα και δεν αντικαθιστά τις ισχύουσες διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η Σύμπραξη αποτελεί ξεχωριστή ευκαιρία που θα βοηθήσει να επιτευχθούν στόχοι πολιτικής των εμβληματικών πρωτοβουλιών της «Ευρώπης 2020»: «ένωση καινοτομίας», «ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», «νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας» και «ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού». Οι στόχοι της και η προσέγγισή της συμβαδίζουν επίσης με τις αρχές και τους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για την υγεία «Μαζί για την υγεία» τέλος, η Σύμπραξη αποτελεί σημαντική συμβολή της ΕΕ στην επίτευξη των στόχων του ευρωπαϊκού έτους ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (2012).

2.2.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ 2008-2013⁸

Ο τομέας της υγείας αποτελεί πρωτίστως ευθύνη των κρατών μελών. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), δυνάμει των ευρωπαϊκών συνθηκών, συνίσταται στην ανάληψη δράσεων συμπληρωματικών στο έργο των κρατών μελών, οι

⁸ http://ec.europa.eu/health/strategy/policy/index_en.htm

οποίες παρέχουν ωστόσο ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, κυρίως στον τομέα των μειζόνων απειλών για την υγεία, των προβλημάτων που έχουν διασυννοριακές ή παγκόσμιες επιπτώσεις καθώς και των προβλημάτων που συνδέονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των υπηρεσιών και των προσώπων.

Για το σκοπό αυτό, απαιτείται διατομεακή δράση, ενώ η προστασία της υγείας πρέπει να διασφαλίζεται από όλες τις κοινοτικές πολιτικές.

Η νέα στρατηγική που καθορίζεται από την Λευκή Βίβλο αφορά συνεπώς την υγεία σε όλους τους τομείς. Οφείλει επίσης να αντιμετωπίσει, μέσω ενός ενιαίου στρατηγικού πλαισίου, ολοένα και πιο απαιτητικά προβλήματα για την υγεία του πληθυσμού όπως τις δημογραφικές αλλαγές, τις πανδημίες, τη βιοτρομοκρατία και τις ασθένειες που συνδέονται με τον σύγχρονο ανθυγιεινό τρόπο ζωής.

Η Λευκή Βίβλος προτείνει τέσσερις βασικές αρχές για τα επόμενα χρόνια.

- Αρχή I: στρατηγική με βάση κοινές αξίες για την υγεία
- Αρχή II: η υγεία είναι το πολυτιμότερο αγαθό
- Αρχή III: η υγεία σε όλες τις πολιτικές (προσέγγιση ΗΙΑΡ)
- Αρχή IV: ενδυνάμωση της φωνής της ΕΕ όσον αφορά την υγεία σε παγκόσμιο επίπεδο

Εκτός από τις προαναφερόμενες αρχές, τρεις στρατηγικοί στόχοι καθορίζουν την κοινοτική δράση για την υγεία κατά τα επόμενα χρόνια ως εξής.

- **Στόχος I: προαγωγή της καλής υγείας σε μια Ευρώπη που γηράσκει**

Στην Ευρώπη, τα ποσοστά γεννήσεων είναι χαμηλά και το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται συνεχώς. Στα επόμενα χρόνια, η γήρανση του πληθυσμού θα προκαλέσει αύξηση της ζήτησης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Ως εκ τούτου, οι δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ενδέχεται να αυξηθούν. Αυτή η αύξηση των δαπανών υγείας μπορεί ωστόσο να μειωθεί κατά το ήμισυ εάν ο πληθυσμός παραμένει υγιής καθώς γηράσκει.

Η Επιτροπή πρέπει συνεπώς να προωθήσει κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση της υγείας των ηλικιωμένων, του ενεργού πληθυσμού και των παιδιών προκειμένου να ενισχύσει την παραγωγικότητα του πληθυσμού και την υγεία του καθώς γηράσκει.

Πρέπει επίσης να ληφθούν επιπρόσθετα μέτρα, κυρίως σε σχέση με την κατανάλωση καπνού, τη διατροφή, το αλκοόλ και την ψυχική υγεία, ενώ

παράλληλα πρόκειται να συνταχθεί οδηγός για τον προσυμπωματικό έλεγχο του καρκίνου.

- **Στόχος II: προστασία των πολιτών από τους κινδύνους για την υγεία**
- **Στόχος III: προώθηση δυναμικών συστημάτων υγείας και νέων τεχνολογιών**

Για τους σκοπούς της παρούσας στρατηγικής απαιτείται στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Η Επιτροπή προτείνει έναν μηχανισμό δομημένης συνεργασίας για την υλοποίηση της στρατηγικής προκειμένου να ενθαρρύνει τη συγκεκριμένη συνεργασία. Η στρατηγική πρόκειται να χρηματοδοτηθεί από τα μέσα του τρέχοντος δημοσιονομικού πλαισίου, που εκπνέει το 2013.

2.2.5 ΑΝΟΙΚΤΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ (ΑΜΣ) Όσον αφορά τις πολιτικές κοινωνικής προστασίας και την καταπολέμηση της φτώχειας⁹

Η κοινωνική ένταξη και η καταπολέμηση της φτώχειας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης από άποψη ανάπτυξης και απασχόλησης. Ο συντονισμός των εθνικών πολιτικών όσον αφορά την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη βασίζεται σε μια διαδικασία ανταλλαγών και αμοιβαίας διδασκαλίας που είναι πιο γνωστές ως «ανοικτή μέθοδος συντονισμού» (ΑΜΣ). Πέραν από την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, η καθιέρωση βιώσιμων και προσαρμοσμένων συντάξεων, καθώς και η ανάπτυξη προσιτών από όλους, βιώσιμων και υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας αποτελούν τη βάση της εν λόγω διαδικασίας για τα προσεχή έτη.

Η ΑΜΣ είναι μια εθελοντική διαδικασία πολιτικής συνεργασίας η οποία βασίζεται στη συμφωνία σε σειρά κοινών στόχων και κοινών δεικτών μέσω των οποίων μετράται η πρόοδος προς την επίτευξη των κοινών αυτών στόχων. Οι εθνικές κυβερνήσεις μεταφέρουν από την πλευρά τους, τους κοινούς στόχους στις εθνικές εκθέσεις στρατηγικής, οι οποίες με τη σειρά τους αξιολογούνται από την

⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=753&langId=en>

Επιτροπή και το Συμβούλιο στο πλαίσιο της Κοινής Έκθεσης στις οποίες αξιολογείται η πρόοδος των κρατών μελών.

Μέσω της ΑΜΣ η ΕΕ παρέχει ένα πλαίσιο συνεργασίας και συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών, χωρίς αυτό να συνεπάγεται εκχώρηση αρμοδιοτήτων από το εθνικό στο ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς οι εθνικές κυβερνήσεις εξακολουθούν να διατηρούν την αποκλειστική αρμοδιότητα διαμόρφωσης πολιτικής στους τομείς εφαρμογής της ΑΜΣ.

Μέσω της ΑΜΣ η ΕΕ παρέχει ένα πλαίσιο συνεργασίας και συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών, χωρίς αυτό να συνεπάγεται εκχώρηση αρμοδιοτήτων από το εθνικό στο ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς οι εθνικές κυβερνήσεις εξακολουθούν να διατηρούν την αποκλειστική αρμοδιότητα διαμόρφωσης πολιτικής στους τομείς εφαρμογής της ΑΜΣ.

Παράλληλα, η ΑΜΣ στοχεύει στην ανάπτυξη ενός πλαισίου αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, λαμβάνοντας βέβαια πάντοτε υπόψη τους περιορισμούς λόγω των διαφορετικών διοικητικών πρακτικών, θεσμών, πολιτισμικού πλαισίου κτλ. Ένα δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι **η ενθάρρυνση της συμμετοχής**. Στόχος με άλλα λόγια είναι η ενθάρρυνση και ενίσχυση της διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών.

Η ΑΜΣ για την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θέτει ως απαίτηση την διασφάλιση της πρόσβασης όλων στους πόρους, τα δικαιώματα και τις υπηρεσίες που απαιτούνται για συμμετοχή στην κοινωνία, μέσω της εξασφάλισης ενεργούς κοινωνικής ένταξης για όλους με την προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ιδιαίτερα για τις πιο περιθωριοποιημένες ομάδες. Για τον σκοπό αυτόν ενεργοποιείται, στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του αποκλεισμού και την καταπολέμηση κάθε είδους διάκρισης που οδηγεί σε αυτόν.

Επίσης επιθυμεί την εξασφάλιση ότι οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης είναι αποδοτικές, αποτελεσματικές και καλά συντονισμένες και καλύπτουν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και όλους τους σχετικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βρίσκονται αντιμέτωπα με τη φτώχεια, καθώς, επίσης, ότι οι παραπάνω πολιτικές είναι και ενσωματωμένες σε όλες τις σχετικές δημόσιες πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών, των πολιτικών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων (ειδικότερα του ΕΚΤ).

Διαπίστωση της ΕΕ είναι το γεγονός ότι **η φτώχεια πλήττει κυρίως τους ανέργους, τα άτομα με αναπηρίες, και τις ηλικιωμένες γυναίκες.** Υποστηρίζει ότι η απασχόληση από μόνη της δεν είναι εγγύηση έναντι της φτώχειας, ενώ η ύπαρξη φραγμών και οικονομικών αντικινήτρων εμποδίζουν ή αποθαρρύνουν ορισμένες ομάδες πληθυσμού να αποκτήσουν πλήρη πρόσβαση στην απασχόληση, την κατάρτιση, την εκπαίδευση, την στέγαση και την περίθαλψη.

Στο πλαίσιο καταπολέμησης της φτώχειας η ΕΕ προτείνει την ενεργό ένταξη μέσω της ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας, της διασφάλισης της οικονομικής αποδοτικότητας και της δια βίου μάθησης. Μελετά επίσης την ανάπτυξη ποιοτικών, προσβάσιμων και βιωσιμότερων κοινωνικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων όσων προέρχονται από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας.

2.3 ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

2.3.1 AMBIENT ASSISTED LIVING (AAL)¹⁰

Πρόκειται για ένα εξειδικευμένο κοινό πρόγραμμα συνεργασίας των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ιδιωτικού τομέα. Το πρόγραμμα χρησιμοποιεί έξυπνες τεχνολογίες για την παροχή υπηρεσιών εξ αποστάσεως, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων στο σπίτι, στο χώρο εργασίας και στην κοινωνία γενικότερα.

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην άρση των εμποδίων διαβίωσης, στην προώθηση και την επίδειξη καινοτόμων έξυπνων σπιτιών και στην ανάπτυξη εφαρμογών ανεξάρτητης διαβίωσης, στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυνατότητες διαχείρισης της γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης μέσω νέων τεχνολογιών. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται:

- Παράταση του χρόνου διαβίωσης των ηλικιωμένων στο οικείο περιβάλλον τους
- Βελτίωση της συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή
- Δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών
- Αποτελεσματικότερες εξατομικευμένες υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες για ηλικιωμένους

¹⁰ <http://www.aal-europe.eu/>

2.3.2 ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΟΙΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ «ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ»¹¹

Μέσω της Πρωτοβουλίας Κοινού Προγραμματισμού «Περισσότερα και καλύτερα χρόνια ζωής – τα διακυβεύματα και τα προβλήματα της δημογραφικής εξέλιξης» η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να αναπτύξουν και να ακολουθήσουν κοινή προοπτική για τον συντονισμό της έρευνας σε κοινοτικό επίπεδο, στο πεδίο της γήρανσης θέτοντας συγκεκριμένες προβληματικές όπως:

- πώς θα συγκρατηθούν οι απασχολούμενοι στην αγορά εργασίας,
- πώς θα βοηθηθούν οι ηλικιωμένοι να παραμείνουν ενεργοί για όσο το δυνατόν περισσότερο, με καλή υγεία και καλύτερη ποιότητα ζωής

Η Πρωτοβουλία ακολουθεί μια διακρατική, διεπιστημονική προσέγγιση που επιδιώκει να συνδυάσει διάφορα προγράμματα έρευνας από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους προκειμένου να παρασχεθούν λύσεις για τις επερχόμενες δημογραφικές προκλήσεις με στόχο την αξιοποίηση της δυναμικής των κοινωνικών αλλαγών στην Ευρώπη. Σήμερα συμμετέχουν στο πρόγραμμα οι εξής χώρες: Αυστρία, Δανία, Μ. Βρετανία, Φιλανδία, Σουηδία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Ολλανδία, Τουρκία, Ελβετία.

¹¹ <http://www.jp-demographic.eu/>

2.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

2.4.1 ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ¹²

Το δεύτερο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης στον τομέα της υγείας (2008-2013) στοχεύει στην προώθηση της υγείας και στη βελτίωση της δημόσιας υγείας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση συμπληρώνοντας, υποστηρίζοντας και εμπλουτίζοντας τις πολιτικές των κρατών μελών [Απόφαση 1350/2007]. Το πρόγραμμα παρέχει κονδύλια για δράσεις σε τρεις βασικούς τομείς:

- βελτίωση της ασφάλειας της υγείας των πολιτών,
- προώθηση της υγείας και μείωση των ανισοτήτων στην υγεία και
- παραγωγή και διάδοση πληροφοριών και γνώσεων για την υγεία.

Το πρόγραμμα υποστηρίζει ενέργειες για την προώθηση ενός υγιέστερου τρόπου ζωής, ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε: 321.500.000€ και υλοποιείται μέσω ετήσιων επιχειρησιακών προγραμμάτων τα οποία καθορίζουν τους τομείς προτεραιότητας και τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος.

2.4.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ PROGRESS¹³

ο πρόγραμμα PROGRESS είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο για την εκπόνηση και τον συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ στους εξής πέντε τομείς:

- Απασχόληση

¹² http://ec.europa.eu/health/programme/policy/2008-2013/index_en.htm

¹³ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=327>

- Κοινωνική ένταξη και κοινωνική προστασία
- Συνθήκες εργασίας
- Καταπολέμηση των διακρίσεων
- Ισότητα των φύλων

Στο πρόγραμμα PROGRESS μπορούν να συμμετέχουν χώρες της ΕΕ, υποψήφιας και δυνάμει υποψήφιας χώρες, χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ (Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν).

Η ενεργός γήρανση μέσω της απασχολησιμότητας των ηλικιωμένων, της καταπολέμησης των διακρίσεων και των συνθηκών εργασίας αποτελούν μία από τις κύριες προτεραιότητες του προγράμματος.

Το πρόγραμμα PROGRESS αποσκοπεί στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 εξειδικεύοντας στους εξής ενδιάμεσους στόχους-ορόσημα:

- Αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για την προστασία και ισότητα των εργαζομένων
- Βελτίωση των κανόνων εποπτείας, παρακολούθησης και επιβολής από τις χώρες της ΕΕ και έλεγχος της εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας
- Αμοιβαία κατανόηση και ενστερνισμός των στόχων της ΕΕ. Οι χώρες της ΕΕ έχουν συμφωνήσει κοινές κατευθυντήριες γραμμές για ενημέρωση, συντονισμό και ενίσχυση των μεταρρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο στους εξής άξονες:
- Αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις
- Συμμετοχή των ενδιαφερομένων σε όλη τη διαδικασία χάραξης πολιτικών: εντοπισμός προβλημάτων, συγκέντρωση πληροφοριών, διαβούλευση, κατάρτιση εναλλακτικών λύσεων, λήψη αποφάσεων, υλοποίηση και αξιολόγηση

Οι βασικοί άξονες δράσης για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος είναι οι εξής:

- Αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών και μάθηση
- Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων καθώς και τα ενδιαφερόμενα μέρη σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο εντοπίζουν από κοινού βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία αξιολόγησης με στόχο τη

βελτίωση της χάραξης πολιτικών, της διαδικασίας υλοποίησης και των αποτελεσμάτων

- Τεκμηριωμένες πολιτικές και νομοθεσία της ΕΕ
- Παροχή ποιοτικής συγκριτικής έρευνας και ανάλυσης πολιτικών, καθώς και συγκέντρωση σχετικών, αξιόπιστων και επακριβών πληροφοριών προς όφελος των ενδιαφερομένων
- Ενσωμάτωση οριζόντιων θεμάτων και συνεκτικότητα
- Ενσωμάτωση θεμάτων ισότητας (π.χ. λόγω φύλου ή αναπηρίας) σε όλους τους τομείς πολιτικής και τις δραστηριότητες και, όπου απαιτείται, συγκέντρωση στοιχείων για τη συμμετοχή των φύλων
- Μεγαλύτερη ικανότητα των εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύων
- Επένδυση στην ικανότητα των εθνικών και ευρωπαϊκών δικτύων να συμμετέχουν και να επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή των πολιτικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Ποιοτικός και συμμετοχικός διάλογος σε θέματα πολιτικής
- Διασφάλιση ότι διεξάγεται εποικοδομητικός διάλογος σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για θέματα νομοθεσίας, πολιτικών και στόχων, περιλαμβανομένων όλων των ενδιαφερόμενων μερών

2.4.3 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ¹⁴

Το Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης είναι το κοινοτικό πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που καλύπτει όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης κατά τη χρονική περίοδο από 1/1/2007 μέχρι 31/12/2013

Στρατηγικός στόχος του προγράμματος:

- Να συμβάλει, με τη διά βίου μάθηση, στην ανάπτυξη της Κοινότητας ως προηγμένης κοινωνίας βασισμένης στη γνώση, με βιώσιμη οικονομική

¹⁴ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

ανάπτυξη, καλύτερες και περισσότερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, διασφαλίζοντας, παράλληλα, ικανοποιητική προστασία του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές. Αποσκοπεί ιδίως στην ενίσχυση των ανταλλαγών, της συνεργασίας και της κινητικότητας μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κοινότητα ώστε να καταστούν παγκόσμιο σημείο ποιοτικής αναφοράς.

Πολλές από τις ροές χρηματοδότησης του προγράμματος είναι σχετικές με την ενεργό γήρανση, συμπεριλαμβανομένης της παροχής στήριξης για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων υπολογιστών σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, τη μάθηση μέσω δικτύων και την ανταλλαγή μεταξύ των γενεών. Ειδικότερα, το **πρόγραμμα Grundtvig** έχει ως στόχο να τη στήριξη των ενηλίκων ώστε να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, να διευκολύνουν την προσωπική τους ανάπτυξη και την προώθηση των προοπτικών απασχόλησης τους.

2.4.4 Το Πρόγραμμα Grundtvig¹⁵

Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι υφίσταται ισχυρή συσχέτιση μεταξύ της μάθησης και της καλύτερης υγείας των ηλικιωμένων. Σε αυτό το πλαίσιο η έννοια της δια βίου μάθησης δεν περιορίζεται στην απόκτηση της απασχόλησης που σχετίζεται με τα προσόντα, να αλλά προωθεί τη μάθηση ως εργαλείο για την ψυχική και σωματική ευεξία των ηλικιωμένων πολιτών. Το Πρόγραμμα Grundtvig αποσκοπεί στην προώθηση των πλεονεκτημάτων της δια βίου μάθησης και συμβάλλει άμεσα στην υπόθεση της ενεργού και υγιούς γήρανσης.

Το Grundtvig είναι ένα υπο-πρόγραμμα του Προγράμματος Διά Βίου Μάθησης 2007 - 2013. Το πρόγραμμα Grundtvig καλύπτει όλες τις μορφές εκπαίδευσης ενηλίκων.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι οι εξής:

- αντιμετώπιση της πρόκλησης που δημιουργεί η γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη για την εκπαίδευση.
- συνδρομή στην παροχή δυνατοτήτων στους ενηλίκους για τη βελτίωση των γνώσεων και των ικανοτήτων τους.

¹⁵ http://eacea.ec.europa.eu/llp/grundtvig/grundtvig_en.php

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig είναι:

- η βελτίωση της ποιότητας της κινητικότητας και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν, ώστε να επιτευχθεί η κινητικότητα 7.000 ατόμων ανά έτος μέχρι το τέλος του προγράμματος·
- η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της συνεργασίας·
- η παροχή συνδρομής και εναλλακτικών λύσεων για άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, ιδίως ηλικιωμένους και αυτούς που εγκατέλειψαν την εκπαίδευση και δεν έχουν βασικά προσόντα·
- η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών και η μεταφορά τους από τη μια χώρα στην άλλη·
- η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής με βάση τις ΤΠΕ·
- η βελτίωση των παιδαγωγικών προσεγγίσεων και της διαχείρισης των οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων.

Το πρόγραμμα Grundtvig μπορεί να υποστηρίξει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών μέτρων, της επαρκούς εποπτείας και της υποστήριξης της κινητικότητας·
- «εταιρικές σχέσεις Grundtvig» που εστιάζουν σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος·
- πολυμερή σχέδια που αποσκοπούν στη βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης των ενηλίκων μέσω της ανάπτυξης και της μεταφοράς καινοτομίας και καλών πρακτικών·
- «δίκτυα Grundtvig», θεματικά δίκτυα εμπειρογνομόνων και οργανισμών·
- συνοδευτικά μέτρα.

Τουλάχιστον το 55 % του ποσού που διατίθεται στο πρόγραμμα Grundtvig αφιερώνεται στις δραστηριότητες κινητικότητας.

2.4.5 7ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ (7ο ΠΠ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (2007-2013)¹⁶

Το 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη (2007-2013) υποστηρίζει την έρευνα σε επιλεγμένους τομείς προτεραιότητας, και δίνει έμφαση στην ενεργό γήρανση. Για παράδειγμα, κάποια ερευνητικά έργα του 7^{ου} ΠΠ αφορούν: βελτιστοποίηση των παροχών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για τους πολίτες, ενισχυμένη προώθηση της υγείας και πρόληψης των ασθενειών, πιο έξυπνα και προσβάσιμα συστήματα μεταφορών, δημογραφική αλλαγή, Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών για ευγηρία.

Το 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο υλοποιείται σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο για κάθε κράτος μέλος.

2.4.6 8^ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 (HORIZON 2020)¹⁷

Καθώς η παγκοσμιοποίηση ασκεί όλο και περισσότερες πιέσεις στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθώς ο πληθυσμός της γερνάει, η οικονομική ανάπτυξη αλλά και η αύξηση των θέσεων εργασίας μπορεί να προέλθει μόνο από την καινοτομία στα προϊόντα, τις υπηρεσίες, αλλά και τα επιχειρηματικά μοντέλα που παράγονται, χρησιμοποιούνται και εξάγονται από την ΕΕ. Για το λόγο αυτό, η δημιουργία μιας «Ένωσης Καινοτομίας» (Innovation Union), βρίσκεται στο κέντρο της στρατηγικής της ΕΕ για την ανάπτυξη, του «Ευρώπη 2020» όπως ονομάζεται. Με πάνω από 30 άξονες δράσης, η Ένωση Καινοτομίας στοχεύει να βελτιώσει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για την Έρευνα και Καινοτομία στην Ευρώπη για να διασφαλίσει ότι καινοτόμες ιδέες θα μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που δημιουργούν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.

¹⁶ http://cordis.europa.eu/fp7/ncp_en.html

¹⁷ <http://ec.europa.eu/research/horizon2020/>

Το χρηματοδοτικό εργαλείο της Ένωσης Καινοτομίας είναι το Horizon 2020. Με προϋπολογισμό €80 δις, το Horizon 2020 σκοπεύει να απλοποιήσει τις διαδικασίες χρηματοδότησης Έρευνας και Καινοτομίας στην ΕΕ, συνδυάζοντας όλα τα προγράμματα χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμα αυτή τη στιγμή μέσα από διαφορετικούς φορείς και προγράμματα – πλαίσια κάτω από μια ομπρέλα.

Το Horizon 2020 έχει τρεις άξονες: την ενδυνάμωση της θέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τις Επιστήμες, τη δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες και την ανάπτυξη μιας καλύτερης κοινωνίας μέσα από την αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν όλους τους Ευρωπαίους.

Αναλυτικότερα, στον τομέα των Επιστημών, το Horizon 2020, με έναν προϋπολογισμό € 24.598 εκ, στοχεύει να αυξήσει το επίπεδο της αριστείας στην επιστημονική βάση της Ευρώπης και να διασφαλίσει μια αδιάλειπτη ροή ερευνητικών έργων παγκόσμιας κλάσης για να εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει τις καλύτερες ιδέες, θα συμβάλλει στην ανάπτυξη ταλέντου μέσα στην Ένωση, θα παρέχει στους ερευνητές υποδομές και θα κάνει την Ευρώπη έναν ελκυστικό χώρο για τους καλύτερους ερευνητές παγκοσμίως. Στον τομέα αυτό, το πρόγραμμα περιλαμβάνει μια αύξηση του προϋπολογισμού του -πολύ πετυχημένου- Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας κατά 77%.

Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών, στόχος είναι να γίνει η Ευρώπη πιο ελκυστική για επενδύσεις σε Έρευνα και Καινοτομία. Με προϋπολογισμό €17.938 εκ, το πρόγραμμα σκοπεύει να ενισχύσει επενδύσεις σε στρατηγικούς τομείς των τεχνολογιών που χρησιμοποιούνται από τις βιομηχανίες της ΕΕ, να συμβάλλει στη μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού δυναμικού των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και να βοηθήσει καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις να εξελιχθούν σε παγκόσμιες ηγέτιδες στους τομείς τους.

Τέλος, στοχεύοντας στη δημιουργία μιας καλύτερης ευρωπαϊκής κοινωνίας, το Horizon 2020 προβλέπει €31.748 για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που απασχολούν τους πολίτες της ΕΕ και όχι μόνο. Μέσα από μια διεπιστημονική προσέγγιση που συνενώνει πόρους και γνώσεις από διαφορετικούς τομείς και επιστήμες, θα χρηματοδοτηθούν έργα που αφορούν στην υγεία, τις δημογραφικές αλλαγές, την ασφάλεια και την αειφορία στα τρόφιμα, την ασφαλή, αποτελεσματική και πράσινη ενέργεια και μετακίνηση, την προστασία του περιβάλλοντος και τις ασφαλείς, καινοτόμες κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς.

Το πρόγραμμα θα ξεκινήσει την 1η Ιανουαρίου 2014. Μέχρι τότε, μια σειρά μέτρων, μεταξύ των οποίων και η τελευταία πρόσκληση έργων του 7ου προγράμματος – πλαισίου για την Έρευνα, αξίας περίπου €9 δις που αναμένεται μέσα στο φετινό Ιούλιο, στόχο έχουν να ολοκληρώσουν και να εμβαθύνουν τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας και να προετοιμάσουν τη μετάβαση προς μια Ένωση Καινοτομίας.

2.5 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΠΛΑΙΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ

2.5.1 Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ AGE¹⁸

Η Πλατφόρμα AGE Europe είναι ένα ευρωπαϊκό δίκτυο 165 περίπου φορέων που αναφέρεται σε άτομα ηλικίας άνω των 50 ετών. Δημιουργήθηκε τον Ιανουάριο του 2001 μετά από μια διαδικασία διαβούλευσης σχετικά με το πώς μπορούν να βελτιώσουν και να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των ηλικιωμένων οι σχετικές οργανώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέλη της είναι μη κερδοσκοπικές ευρωπαϊκές, εθνικές και περιφερειακές οργανώσεις ηλικιωμένων και οργανώσεις που μεριμνούν για τους ηλικιωμένους. Οργανώσεις των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας θα έχουν την πλειοψηφία των ψήφων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της AGE φορείς. Η πλατφόρμα συγχρηματοδοτείται από τα μέλη της και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το έργο της πλατφόρμας επικεντρώνεται σε ένα ευρύ φάσμα τομεακών πολιτικών που έχουν αντίκτυπο στις ηλικιωμένους και τους συνταξιούχους και οι οποίες αφορούν:

- την καταπολέμηση των διακρίσεων,
- της απασχόληση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και την ενεργό γήρανση,
- την κοινωνική προστασία,
- τις μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος,
- τη κοινωνικής ένταξη,
- την υγεία,
- την κακοποίηση των ηλικιωμένων,

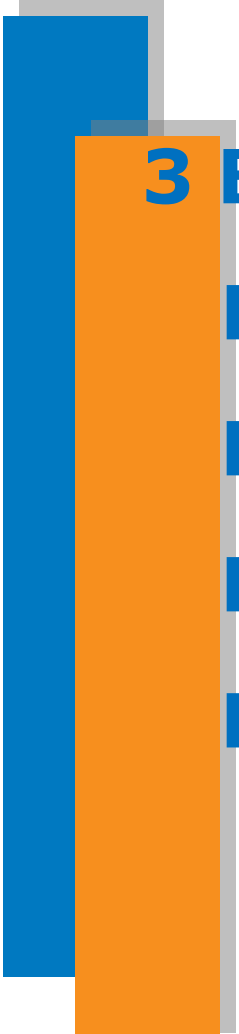
¹⁸ <http://www.age-platform.eu/en>

- την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, την έρευνα,
- την προσβασιμότητα των δημόσιων μεταφορών και
- τις νέες τεχνολογίες (ΤΠΕ).

Η Πλατφόρμα λαμβάνει επίσης ενεργό μέρος σε διάφορα προγράμματα της Ε.Ε., η πλειοψηφία των οποίων χρηματοδοτείται από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο.

Ο σκοπός της πλατφόρμας του είναι να εκφράσει και να προωθήσει τα συμφέροντα των 150 εκατομμυρίων ευρωπαίων με ηλικία άνω των 50ετών και να ενθαρρύνει την ευαισθητοποίηση στα θέματα που τους απασχολούν περισσότερο. Το συνολικό έργο AGE Europe επιδιώκει να δώσει φωνή στους ηλικιωμένους και τους συνταξιούχους, με την ενεργό συμμετοχή των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων τους σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και παρέχει μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών. Στοχεύει επίσης στην ενημέρωση των ηλικιωμένων για τα δικαιώματά τους ως πολίτες ή κατοίκους και εργαζόμενους ή συνταξιούχους της ΕΕ.

3 ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ-ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

3.1 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που θέτουν οι δημογραφικές αλλαγές είναι αφορά αγορά εργασίας. Η μείωση του πληθυσμού που είναι σε ηλικία εργασίας κατά περίπου 50 εκατομμύρια άτομα μεταξύ 2010 και 2060, θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρή οικονομική ύφεση, εκτός εάν αυτή μπορεί να αντισταθμιστεί από την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής στην απασχόληση σε όλα τα τμήματα του εργατικού δυναμικού και την αύξηση της παραγωγικότητας. Οι κίνδυνοι αυτοί επιδεινώνονται από άλλες τάσεις, όπως η ταχεία τεχνολογική αλλαγή, η παγκοσμιοποίηση και η οικονομική κρίση, παράγοντες που οδηγούν συνδυαζόμενοι σε αναγκαστική οικονομική αναδιάρθρωση.

Η ενεργοποίηση του δυναμικού των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων αποτελεί βασική απάντηση στην αντιμετώπιση του προβλήματος της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού. Η βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας μπορεί να βελτιώσει το βιοτικό τους επίπεδο μέσω της αύξησης των εισοδημάτων τους αλλά και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων τους και παράλληλα να βελτιώσει την αυτοεκτίμησή τους και της κοινωνική τους συμμετοχή.

Η προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου στην απασχόληση απαιτεί κυρίως τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την προσαρμογή τους στην κατάσταση της υγείας και τις ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, τη βελτίωση της πρόσβασης στην κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση και την αναθεώρηση των φορολογικών και συνταξιοδοτικών συστημάτων ώστε να τους δίνονται κίνητρα για την παραμονή τους στην εργασία.

Τα ποσοστά απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων ποικίλουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, με το υψηλότερο ποσοστό είναι 80,2% στη Σκανδιναβία και το χαμηλότερο 14,3% στην Ανατολική Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας).

3.1.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να κάνουν πολλά για να προωθήσουν την απασχολησιμότητα των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων μέσω της εκπαίδευσης και ώστε να επικαιροποιούν τις δεξιότητές τους και να συνδυάζουν τις υπάρχουσες γνώσεις και τις δεξιότητές τους με τις ταχέως εξελισσόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η προώθηση και διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας των ηλικιωμένων είναι ένας άλλος πιθανός τρόπος για την προώθηση της ενεργού γήρανσης στην απασχόληση. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα που στηρίζουν την εκπαίδευσης καθώς και η διακρατική συνεργασία μέσω προγραμμάτων μπορεί να καταστούν ιδιαίτερος χρήσιμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ακολουθούν σχετικές βέλτιστες πρακτικές-μελέτες περιπτώσεων:

- A/A 1. Όταν η Παιδαγωγική βοηθά στην μετάβαση του εργατικού δυναμικού - Παράταση του εργασιακού βίου**
Pedagogy assisting workforce transitions (PAWT) (PAWT)
(Συγχρηματοδότηση: Grundtvig)

Χώρα: Φινλανδία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο PAWT αναπτύσσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των αναγκών σε δεξιότητες των μεμονωμένων ηλικιωμένων εργαζομένων ή δυνητικούς εργαζόμενους. Επιδιώκει να στηρίξει την μέσω εκπαίδευσης ενηλίκων, την προώθηση της έρευνας και των δεξιοτήτων ΤΠΕ για ηλικιωμένα άτομα και να διαμορφώσει ένα επιχειρηματικό μοντέλο ανάπτυξης για την αυτοαπασχόληση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Επιχειρεί να αλλάξει τη νοοτροπία για την εκπαίδευση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και να επιτύχει την αύξηση της απασχολησιμότητάς τους εν εξελίξει.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: <http://pawt.pikes.fi/~v>

- A/A 2. ΑΝΘΡΩΠΟΙ - Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Εκπαίδευσης και Απασχόλησης Ηλικιωμένων**

PEOPLE - Pan European Older People's Learning and Employment network (Συγχρηματοδότηση: Leonardo da Vinci)

Χώρα: Ιρλανδία

Συνοπτική Περιγραφή: Αποτελεί ένα δίκτυο αριστείας πρακτικών οργανισμών-εταίρων της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω ηλικίας και για την προώθηση της απασχόλησης των ηλικιωμένων εργαζόμενων. Στοχεύει στην παραγωγή, την παρουσίαση, διαβούλευση και διάδοση των βέλτιστων πρακτικών παραδείγματα σε σχέση με την έρευνα, προώθηση και ανάπτυξη της ηλικιακής ποικιλομορφίας και το δικαίωμα των ηλικιωμένων στην εκπαίδευση και την απασχόληση. Περιλαμβάνει πρακτικές εφαρμογές επαγγελματικής κατάρτισης, εκπαίδευσης και προγράμματα εκμάθησης για ηλικιωμένους καθώς και συμβουλευτική ενθάρρυνσης των εργοδοτών ώστε προσλαμβάνουν και να διατηρούν τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: www.europeanpeoplenetwork.eu

A/A 3. «Μεγάλες» Επιχειρήσεις» - Senior Enterprises

(Συγχρηματοδότηση: Interreg IVB)

Χώρα: Ιρλανδία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο έχει σκοπό να ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα ατόμων άνω των 50 ετών. Αυτό μπορεί γίνει είτε μέσω έναρξης μιας επιχείρησης, είτε με συνεταιίρους είτε όχι, ή μέσω επένδυσης σε υφιστάμενη επιχείρηση, ή την υποστήριξη της καινοτομίας στο πλαίσιο μιας επιχείρησης που ανήκουν σε τρίτο. Το πρόγραμμα επιχειρεί να ευαισθητοποιήσει τα άτομα ηλικίας άνω των 50 + να συνεργαστούν με επιχειρήσεις αποκτώντας επιχειρηματική δέσμευση η οποία θα αποβεί επωφελής για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: www.seniorenterprise.ie

3.1.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη νέων και καινοτόμων υπηρεσιών στήριξης των ηλικιωμένων εργαζόμενων ώστε να παραμείνουν στην απασχόληση, με την διαμόρφωση πιο θετικής στάσης και νοοτροπίας απέναντί τους. Ένας σημαντικός τομέας προς αυτή την κατεύθυνση αφορά σε online υπηρεσίες που παρέχουν βοήθεια, συμβουλές και δυνατότητες δικτύωσης σε εργοδοτών και εργαζομένων για την κάλυψη των αναγκών του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού. Μέσω των Ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων καθώς και ερευνητικών έργων στηρίζονται τέτοιες εφαρμογές.

A/A 4. FIFTI - Μια νέα επαγγελματική δυναμική μετά τα 45
(Συγχρηματοδότηση: ΕΚΤ)

Χώρα: Γαλλία

Συνοπτική Περιγραφή: Πρόκειται για ένα online σύστημα που παρέχει στα γαλλικά μια σειρά από εργαλεία για τη βελτιστοποίηση της σταδιοδρομίας των ατόμων άνω των 45 ετών. Παρέχει προδιαγραφές, πληροφορίες, καθοδήγηση και υποστήριξη τόσο στους εργοδότες όσο και στους εργαζόμενους ηλικίας άνω των 45 σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων:

- Δεξιότητες
- Εκπαίδευση
- Ευημερία
- Προετοιμασία για τη συνταξιοδότηση
- Κίνητρα
- Κίνδυνοι στο χώρο εργασίας

Επιπλέον, ενισχύει τον διάλογο μεταξύ εργοδοτών και

εργαζομένων. Το υπό εξέλιξη αυτό έργο έχει ως στόχο να βοηθήσει τους ανθρώπους να προλαμβάνουν τις διακρίσεις της γήρανσης στον εργασιακό χώρο, προλαμβάνοντας τους φόβους και τις αρνητικές προκαταλήψεις, και ανοίγοντας το δρόμο για νέες λύσεις και προσεγγίσεις για την διατήρηση της απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.

Σχετικοί www.fifti-opcalia.com
Σύνδεσμοι:

A/A 5. ΕΠΙΓΝΩΣΗ: Το γηράσκον εργατικό δυναμικό προς μία ενεργό συνταξιοδότηση

AWARE: Ageing Workforce towards an Active Retirement

(Συγχρηματοδότηση - κοινό πρόγραμμα AAL)

Χώρα: Ινστιτούτο Βιομηχανίας Βαλένθια – Ισπανία, Γερμανία, Ιταλία, Μ. Βρετανία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αναπτύσσει μία πλατφόρμα τηλεματικής για τους ηλικιωμένους εργαζόμενους και τους συνταξιούχους. Παρέχονται υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης (chatting, blogging, κλπ) προδιαγραφών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και τους συνταξιούχους. Το έργο επιδιώκει να καλύψει τις διαρθρωτικές ανάγκες του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβάνοντας ενότητες σχετικές με: την προσαρμογή του χώρου εργασίας για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας, την ανταλλαγή γνώσεων και τεχνογνωσίας, την προώθηση της εξ αποστάσεως συμβάσεων ορισμένου χρόνου εργασίας για τους ηλικιωμένους, και κατάρτιση ηλικιωμένων εργαζόμενων στις ΤΠΕ.

Σχετικοί <http://aware.ibv.org>
Σύνδεσμοι:

A/A 6. ePAL - Επέκταση Ενεργούς Επαγγελματικής Ζωής

ePAL - Extending Professional Active Life

(Συγχρηματοδότηση - 7ο ΠΠ)

Χώρα: Ινστιτούτο Βιομηχανίας Βαλένθια – Ισπανία, Γερμανία, Ιταλία, Μ. Βρετανία

Συνοπτική Περιγραφή: Το πρόγραμμα στοχεύει να παραδώσει ένα στρατηγικό χάρτη πορείας για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (E & TA) σε καινοτόμες λύσεις για την επέκταση της επαγγελματικής ενεργό ζωή και την εξασφάλιση βελτιωμένης μετάβαση στη συνταξιοδότηση. Επιδίδκει να διερευνήσουν τρόπους παροχής μεγαλύτερης επαγγελματίες με υποστηρικτικό πλαίσιο για τη μόχλευση της ταλέντο και την εμπειρία τους με τρόπους που αυξάνουν την ποιότητα της ζωής τους, αλλά και τη δημιουργία αξίας για την ευρωπαϊκή οικονομία. Έχει ταυτοποίηση εκδ. την ανάγκη για μια αλλαγή στάσης απέναντι τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας. Το όραμα ΕΠΑΛ έχει ως στόχο να καταστεί η Ευρώπη παγκόσμιος ηγέτης στην προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: www.epal.eu.com

A/A 7. ePAL - Επέκταση Ενεργούς Επαγγελματικής Ζωής

ePAL - Extending Professional Active Life

(Συγχρηματοδότηση - 7ο ΠΠ)

Χώρα: Ινστιτούτο Βιομηχανίας Βαλένθια – Ισπανία, Γερμανία, Ιταλία, Μ. Βρετανία

Συνοπτική Περιγραφή: Το πρόγραμμα στοχεύει να παραδώσει ένα στρατηγικό χάρτη πορείας για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (E & TA) σε καινοτόμες λύσεις για την επέκταση της επαγγελματικής ενεργό ζωή και την εξασφάλιση βελτιωμένης μετάβαση στη συνταξιοδότηση. Επιδίδκει να διερευνήσουν τρόπους παροχής

μεγαλύτερης επαγγελματίες με υποστηρικτικό πλαίσιο για τη μόχλευση της ταλέντο και την εμπειρία τους με τρόπους που αυξάνουν την ποιότητα της ζωής τους, αλλά και τη δημιουργία αξίας για την ευρωπαϊκή οικονομία. Έχει ταυτοποίηση εκδ. την ανάγκη για μια αλλαγή στάσης απέναντι τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας. Το όραμα ΕΠΑΛ έχει ως στόχο να καταστεί η Ευρώπη παγκόσμιος ηγέτης στην προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου.

Σχετικοί www.epal.eu.com
Σύνδεσμοι:

3.1.3 ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟ ΓΗΡΑΝΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχουν ευκαιρίες για τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς ώστε να προβούν σε ανταλλαγή ιδεών, καινοτομιών και εμπειριών σχετικά με πολιτικές, τεχνικές και πρακτικές διαχείρισης της ενεργού γήρανσης.

A/A 8. ESF6 CIA - Διευκόλυνση της παράτασης του επαγγελματικού βίου μέσω της αποτίμησης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων
ESF6 CIA - Facilitating the extension of working lives through valuing older workers
(Συγχρηματοδότηση: Interreg IVC)

Χώρα: Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Βέλγιο, Ελλάδα, Ουγγαρία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο διαπεριφερειακής συνεργασίας αναγνώρισε ότι πολλές καλές πρακτικές που σχετίζονται με τη διαχείριση του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού είχαν αναπτυχθεί σε πιλοτικά έργα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Το επόμενο απαιτούμενο βήμα ήταν η κεφαλαιοποίηση και η μεταφορά αυτών των ορθών πρακτικών σε άλλες περιοχές. Αυτό το έργο δικτύωσης

επιδιώκει να εκπληρώσει την ανάγκη, διάδοσης και τη χρήσης της εφαρμογής τους μέσω σχεδίων δράσης σε έντεκα περιφέρειες εταίρους σε οκτώ χώρες της ΕΕ.

Σχετικοί www.esf6cia.eu

Σύνδεσμοι:

A/A 9. ΕΚΤ-Δίκτυο ΗΛΙΚΙΑ Δικτύου

ESF-AGE Network

(Συγχρηματοδότηση: ΕΚΤ)

Χώρα: Ιταλία, Μ. Βρετανία, Ολλανδία, Πολωνία, Γερμανία, Βέλγιο, Γαλλία, Πολωνία, Εσθονία, Ισπανία, ΕΕ

Συνοπτική Περιγραφή: Το δίκτυο ΕΚΤ-AGE αποτελείται από τις δημόσιες αρχές από 14 κράτη-μέλη και περιφέρειες. Με τη συνεργασία και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, επιδιώκουν, να επιβεβαιώσουν και να διαδώσουν υψηλού επιπέδου στρατηγικές για την αποτελεσματική διαχείριση του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού στην Ευρώπη.

Σχετικοί <http://esfage.isfol.it>

Σύνδεσμοι:

A/A 10. Καλύτεροι «Μεγάλοι» - Ηλικιωμένοι πολίτες στη σύγχρονη κοινωνία: την οικονομία, την εκπαίδευση, τη δημιουργικότητα

Best agers - Older citizens in modern society: economics, education, creativity

(Συγχρηματοδότηση: Interreg IVB (Βαλτική Θάλασσα))

Χώρα: Δανία, Εσθονία, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σουηδία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αυτό επιδιώκει να αξιοποιήσει δυνατότητες των εργαζομένων άνω των 55 ετών ώστε να συμβάλουν στην καινοτομία, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και την επιχειρηματικότητα. Το έργο έχει ως στόχο ενισχύσει την παραμονή των ηλικιωμένων στην αγορά εργασίας και να αποδείξει ότι η

παραμονή τους είναι προτιμότερη από την πρόωρη συνταξιοδότηση καθώς μπορούν εναλλακτικά να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους και να υλοποιήσουν τις δικές τους επιχειρηματικές ιδέες. Αποσκοπεί επίσης στη δημιουργία ενός διαγενεακού περιβάλλοντος καινοτομίας, όπου οι καλύτεροι ηλικιωμένοι συνεργάζονται με τις νεότερες ηλικιακές ομάδες ώστε να μοιραστούν την εμπειρία και την διαμόρφωση νέων ιδεών. Στο έργο συμμετέχουν 19 εταιρείες από οκτώ διαφορετικές χώρες.

**Σχετικοί
Σύνδεσμοι:** www.best-agers-project.eu

A/A 11. ActiveAge - Λύσεις για μια γηράσκουσα κοινωνία

ActiveAge - solutions for an ageing society

(Συγχρηματοδότηση: URBACT II)

Χώρα: Ιταλία / Ρώμη, Τσεχία / Πράγα, τη Σλοβενία / Μάριμπορ, Ηνωμένο Βασίλειο / Εδιμβούργο, Ελλάδα / Θεσσαλονίκη, Βουλγαρία / Ντόμπριτς, Ισπανία / Σεβίλλη, Πολωνία / Starogard, Ηνωμένο Βασίλειο / Wolverhampton

Συνοπτική Περιγραφή: Με κύριο θέμα το: «ηλικία και οικονομία», το θεματικό δίκτυο των εννέα πόλεων Active Age επικεντρώνεται στις πτυχές της προσφοράς και της ζήτησης της απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, που αφορούν:

- τη διατήρηση της εργασίας και της ποιότητας
- την απασχόληση
- την προσαρμοστικότητα και την επανείσοδο στην αγορά εργασίας
- την επιχειρηματικότητα

Οι πόλεις του δικτύου προβαίνουν σε ανταλλαγή και διάχυση, εμπειρίας, τεχνογνωσίας, ιδεών και γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της στρατηγικής για τη διατήρηση των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων στη Ρώμη και την πρόληψη της πρόωρης συνταξιοδότησης για λόγους υγείας στο Μάριμπορ (Σλοβενία).

Σχετικοί www.activeage.org

Σύνδεσμοι:

3.2 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η αύξηση πληθυσμού των ηλικιωμένων της Ευρώπης μπορεί να καταστεί ιδιαίτερος ωφέλιμη για την κοινωνία. Η ενεργός συμμετοχή τους στην κοινωνία μπορεί να διάθεση του χρόνου, της ενέργειας και της εμπειρίας για πρωτοβουλίες ενεργών πολιτών, τη συνεισφορά τους σε εθελοντικές οργανώσεις και κοινωνικές ομάδες καθώς και μέσα στην οικογένεια.

Η ενεργός συμμετοχή των ηλικιωμένων στην κοινωνία μπορεί να επιφέρει οικονομική και κοινωνική αξία για την κοινωνία μέσω της άμεσης συνεισφοράς τους καθώς και μέσω των ευκαιριών που δημιουργούν ως εθελοντές, εργαζόμενοι και καταναλωτές. Μπορεί επίσης να διατηρήσει το κίνητρο τους για ζωή και να αυξήσει την αυτοεκτίμησή τους, αποφεύγοντας έτσι την κοινωνική απομόνωση και πολλά από τα προβλήματα που αυτή προκαλεί.

Ωστόσο, οι ηλικιωμένοι αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια στην συμμετοχής τους στην κοινωνία, ιδιαίτερα όσο περισσότερο. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν περιορισμούς σχετικά με την προσβασιμότητα και την κινητικότητα και τους περιορισμούς σχετικά με την πρόσβαση τους σε υπηρεσίες υποδομές. Τα προβλήματα αυτά συχνά επιδεινώνονται από την έλλειψη πληροφόρησης, την χαλάρωση των κοινωνικών δεσμών και την απώλεια της εμπιστοσύνης και της αυτοεκτίμησης.

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παροχή υποστήριξης δημιουργώντας τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι ηλικιωμένοι είναι σε θέση να συμμετέχουν πλήρως στις τοπικές κοινωνίες τους. Ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης μπορούν να παρέχουν υποστήριξη προς αυτή την κατεύθυνση.

3.2.1 ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Ο εθελοντισμός αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως ένας τρόπος προσφοράς νέων μαθησιακών ευκαιριών σε πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας και την προώθηση νέων τρόπων για τους ηλικιωμένους να συνεισφέρουν στην κοινωνία. Με βάση την ευρωπαϊκή 2011 Έτος Εθελοντισμού, το Ευρωπαϊκό Έτος 2012 ανέδειξε τον εθελοντισμό ως μια βασική πτυχή της ενεργού γήρανσης στην κοινότητα. Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να επωφεληθούν των ειδικών ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης για τη στήριξη ανώτερων έργα εθελοντισμού.

Το Πρόγραμμα Εθελοντισμού Senior (SVP) αποτελεί μέρος του προγράμματος Grundtvig, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Διά Βίου Μάθησης και εστιάζει στον εθελοντισμό.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 12. Η Φωνή των Ευρωπαίων Ηλικιωμένων (Ρουμανία / Πορτογαλία)

The Voice of European Seniors

(Συγχρηματοδότηση: SVP)

Χώρα: Ρουμανία, Πορτογαλία

Συνοπτική Περιγραφή: Πρόκειται για ένα πρόγραμμα ανταλλαγής ηλικιωμένων εθελοντών μεταξύ των δύο σχετικών ενώσεων στη Ρουμανία και την Πορτογαλία. Οι εθελοντές μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο για το πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν την εμπειρία και τις γνώσεις τους για να συνεισφέρουν ως ενεργοί Ευρωπαίοι πολίτες. Το έργο επικεντρώνεται στην ενίσχυση του ενθουσιασμού και των κινήτρων των ηλικιωμένων εθελοντών, η βελτίωση της ζωής τους και η αναβάθμιση της αυτοεκτίμησής τους μέσω της ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνία. Οι ίδιοι οι εθελοντές οργανώνουν εκπαιδευτικές δράσεις σε οικονομικά και κοινωνικά μειονεκτούσες περιοχές.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: <http://projectotio.wordpress.com/give~V>

A/A 13. SEVEN - Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ηλικιωμένων Εθελοντών
(Συγχρηματοδότηση: SVP)

SEVEN - Senior European Volunteers Exchange Network

(Συγχρηματοδότηση: SVP)

Χώρα: ΕΕ

Συνοπτική Περιγραφή: Πρόκειται για ένα διεθνές δίκτυο 29 οργανώσεων που προωθούν τις ανταλλαγές ηλικιωμένων εθελοντών. Επιδιώκει να αποτελέσει εφαρμοσμένη έρευνα σχετικά με τα οφέλη των ηλικιωμένων από τις ανταλλαγές εθελοντών και να δημιουργήσει ένα κεντρικό σημείο όπου όλοι οι εμπλεκόμενοι οργανισμοί μπορούν να βρουν πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με την εφαρμογή των συστημάτων τους και την εύρεση εταίρων. Οι Οργανώσεις μέλη της περιλαμβάνουν ΜΚΟ, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα με εμπειρία τουλάχιστον 5 ετών στον συντονισμό και τη διαχείριση των εθελοντικών προγραμμάτων ηλικιωμένων.

Σχετικοί www.seven-network.eu

Σύνδεσμοι:

3.2.2 ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Μια σημαντική πτυχή της ενεργού γήρανσης στην κοινωνία είναι η εξασφάλιση ότι οι ηλικιωμένοι έχουν πρόσβαση στις πολιτικές διεργασίες. Αυτό είναι σημαντικό τόσο για να εξασφαλισθεί ότι οι διαδικασίες αυτές λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των ηλικιωμένων τόσο ως μέσο για την εξασφάλιση της ευρύτερης συμμετοχής των ηλικιωμένων στην κοινωνία. Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υπερνίκηση ορισμένων από τα εμπόδια ως προς την ιδιότητα του ενεργού πολίτη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 14. INCLUSage - Συζητώντας τις ανάγκες των ηλικιωμένων

INCLUSage - Debating older people's need
(Συγχρηματοδότηση: PROGRESS)

Χώρα: ΕΕ

Συνοπτική Περιγραφή: Η πλατφόρμα AGE Ευρώπη ξεκίνησε αυτό το έργο για την προώθηση της συμμετοχικής συζήτησης σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο σχετικά με τις πολλαπλές πτυχές της φτώχειας και αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι. Στο πλαίσιο του έργου οργανώνονται εργαστήρια συμμετοχικής διαβούλευσης σε τοπικό επίπεδο για τη συλλογή απόψεων σχετικά με την κοινωνική πραγματικότητα των ηλικιωμένων και την ανταλλαγή και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων. Πρόσθετα χαρτογραφούνται στοιχεία σχετικά με τις ανάγκες των ηλικιωμένων. Ο μακροπρόθεσμος στόχος του INCLUSage είναι να δημιουργηθεί μία μόνιμη πλατφόρμα διαβούλευσης για τις ομάδες των ηλικιωμένων και τους φορείς χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: <http://www.age-platform.eu/en/action-name-02>

A/A 15. Προσθέστε με! - Ενεργοποίηση οδηγών για την ψηφιακή ενίσχυση των ικανοτήτων στην Ευρώπη

ADD ME! - Activating drivers for digital empowerment in Europe

(Συγχρηματοδότηση: ICT-PSP)

Χώρα: ΕΕ

Συνοπτική Περιγραφή: Το Προσθέστε με! είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο με πάνω από 20 οργανώσεις από 10 ευρωπαϊκές χώρες που εργάζονται για να μάθουν ο ένας από τον άλλο πώς να υποστηρίζουν τις μειονεκτικές ομάδες να χρησιμοποιούν νέες τεχνολογίες για την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες που τους αφορούν. Μία από τις τρεις ομάδες-

στόχους είναι "ηλικιωμένοι φτωχοί και ηλικιωμένοι συνταξιούχοι". Η κάθε ομάδα εργασίας διερευνά πολλά καινοτόμα μέσα για την επιτυχή ένταξη των ανθρώπων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού και τη σύνδεσή τους με τις τοπικές και περιφερειακές υπηρεσίες. Οι μέθοδοι περιλαμβάνουν το Διαδίκτυο, τηλε-περίπτερα, κινητά τηλέφωνα και διαδραστική τηλεόραση.

Το ICT-PSP έχει συγχρηματοδοτήσει μια σειρά άλλων έργων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που αποτελούν βέλτιστες πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των EGOV4U και Diego. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες από τον σύνδεσμο: http://ec.europa.eu/information_society/apps/projects/index.cfm?prog_id=IPSP

Σχετικοί
Σύνδεσμοι: <http://www.age-platform.eu/en/action-name-02>

3.2.3 ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Η συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα αποτελεί βασικό μέσο διευκόλυνσης των άλλων μορφών συμμετοχής στην κοινωνία. Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να βοηθήσουν τους ηλικιωμένους ανθρώπους ώστε να συμμετάσχουν στις προτιμώμενες δραστηριότητες τους, να συνεχίσουν να μαθαίνουν και να συνεργάζονται με τους φίλους, την οικογένεια και τους γείτονες. Ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης και έρευνας μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για την εξεύρεση νέων τρόπων για την προώθηση της κοινωνικής δικτύωσης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 16. **Κοινωνική δικτύωση για τους ηλικιωμένους –
Social networking for senior citizens**
(Συγχρηματοδότηση: Grundtvig)

Χώρα: Φινλανδία, Γερμανία, Πολωνία, Ιταλία, Ισπανία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αυτό στοχεύει να επεκτείνει τα κοινωνικά οφέλη των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας για τους

ηλικιωμένους. Το βασικό εργαλείο είναι μια online πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης που στοχεύει αποκλειστικά σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και παρέχει ένα ευρύ φάσμα περιεχομένου. Το πρόγραμμα παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση στους ηλικιωμένους χρήστες και εκείνους που εργάζονται μαζί τους. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει επίσης την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού και τη συνεργασία με τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς για την παροχή online υπηρεσιών.

**Σχετικοί
Σύνδεσμοι:** www.laterlife.eu

A/A 17. SEELERnetz – Οι Ηλικιωμένοι στην Ευρώπη εκαιδεύονται στη δικτύωση

(Συγχρηματοδότηση: Πρόγραμμα δια βίου μάθησης)

Χώρα: Αυστρία, Ελλάδα, Ρουμανία, Βουλγαρία. Γερμανία

**Συνοπτική
Περιγραφή:** Το SEELERNETZ είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που στοχεύει να δημιουργήσει ευκαιρίες για τους ηλικιωμένους και αυτούς που εργάζονται μαζί τους για ώστε συμμετέχουν καλύτερα στη διαδικασία μάθησης με μέσω της κοινωνική δικτύωσης. Με συνεργάτες σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες, το έργο προωθεί την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ ηλικιωμένων σε θέματα που σχετίζονται με τις καθημερινές δραστηριότητές τους. Το έργο θα δημοσιεύσει συστάσεις για την εκπαίδευση μέσω της δικτύωσης και τις επιπτώσεις της μεγαλύτερης κοινωνικής συμμετοχής στην ποιότητας ζωής των ανθρώπων.

**Σχετικοί
Σύνδεσμοι:** www.seelernetz.eu

A/A 18. SEELERnetz – Οι Ηλικιωμένοι στην Ευρώπη μαθαίνουν μέσω δικτύων

SEELERnetz - Seniors in Europe learn in networks

(Συγχρηματοδότηση: Πρόγραμμα δια βίου μάθησης)

Χώρα: Αυστρία, Ελλάδα, Ρουμανία, Βουλγαρία, Γερμανία

Συνοπτική Περιγραφή: Το SEELERNETZ είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που στοχεύει να δημιουργήσει ευκαιρίες για τους ηλικιωμένους και αυτούς που εργάζονται μαζί τους για ώστε συμμετέχουν καλύτερα στη διαδικασία μάθησης με μέσω της κοινωνική δικτύωσης. Με συνεργάτες σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες, το έργο προωθεί την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ ηλικιωμένων σε θέματα που σχετίζονται με τις καθημερινές δραστηριότητές τους. Το έργο θα δημοσιεύσει συστάσεις για την εκπαίδευση μέσω της δικτύωσης και τις επιπτώσεις της μεγαλύτερης κοινωνικής συμμετοχής στην ποιότητας ζωής των ανθρώπων.

Σχετικοί www.seelernetz.eu

Σύνδεσμοι:

A/A 19. Go-MyLife: Σε απευθείας σύνδεση: κοινωνική ζωή μου

Go-myLife: Going online: my social life

(Συγχρηματοδότηση: κοινό πρόγραμμα AAL)

Χώρα: Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Αυστρία, Πολωνία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αποσκοπεί στη βελτίωση της κοινωνικής συμμετοχής των ηλικιωμένων ατόμων μέσω της χρήσης των online μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Αφορά στην ανάπτυξη μιας κινητής πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης προσαρμοσμένης στις ανάγκες των ηλικιωμένων, που επιτρέπει τις αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους και τις οικογένειές τους. Όπως όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παρέχει εύκολη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες με βάση γεωγραφικά προσδιορισμένα στοιχεία, υποστηρίζοντας τους χρήστες όπου και να βρίσκονται. Το έργο

αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων ατόμων και την ενίσχυση συμμετοχής τους στην κοινωνία.

Σχετικοί www.gomylife-project.eu

Σύνδεσμοι:

3.2.4 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Οι φροντιστές ηλικιωμένων συνεισφέρουν πολλά στην κοινωνία. Σύμφωνα με την Eurocarers, υπάρχουν πάνω από 100 εκατομμύρια φροντιστές ηλικιωμένων στην Ευρώπη, εκ των οποίων πολλοί κινδυνεύουν με υπερκόπωση, απομόνωση από τους φίλους, την οικογένεια και την αγορά εργασίας. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να κάνουν πολλά για να υποστηρίξουν τους φροντιστές ηλικιωμένων - για παράδειγμα με την παροχή κατάρτισης, μέριμνα ανάπαυλας και υποστηρικτικά εργαλεία και υπηρεσίες για τη διευκόλυνσή τους.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 20. **ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ – Συντονισμένη Φροντίδα**

INDEPENDENT - Coordinated eCare

(Συγχρηματοδότηση: ICT-PSP)

Χώρα: Γερμανία, Ισπανία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αναπτύσσει επιμέρους πιλοτικά έργα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την ενίσχυση της ανεξάρτητης διαβίωσης των ηλικιωμένων. Βοηθά τις υπηρεσίες υποστήριξης ηλικιωμένων να υπερκεράσουν εμπόδια και προβλήματα λειτουργίας και ενισχύει τους φροντιστές και τους εθελοντές φροντίδας ηλικιωμένων για την ενίσχυση ηλικιωμένων. Στην κοινοπραξία συμμετέχουν μεγάλες εταιρείες πχ. PHILIPS, πανεπιστημιακοί και ερευνητικοί φορείς και φορείς δημόσιας και τοπικής διοίκησης (πχ. E-trikala).

Σχετικοί www.independent-project.eu

Σύνδεσμοι:

A/A 21. AGNES – Φιλικά σπίτια για καλύτερα γηρατιά σε μια δικτυωμένη κοινωνία

AGNES - User-sensitive home-base systems for successful ageing in a networked society

(Συγχρηματοδότηση: κοινό πρόγραμμα AAL)

Χώρα: Σουηδία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Αυστρία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αναπτύσσει καινοτομίες ΤΠΕ για τη βελτίωση της ψυχικής και σωματικής ευεξίας των ηλικιωμένων, ενθαρρύνοντας τους να ανταποκριθούν ενεργά σε σωματικά, κοινωνικά και γνωσιακά ερεθίσματα διέγερση. Υποστηρίζει τους φίλους και τα μέλη της οικογένειας, παρέχοντας μεγαλύτερη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με το άτομο, ακόμα και εξ' αποστάσεως. Κατά συνέπεια, δίνει τη δυνατότητα στους φροντιστές των ηλικιωμένων να ξέρουν πότε πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες ενός ηλικιωμένου ατόμου και την καλύτερη διαχείριση του φόρτου εργασίας τους.

Σχετικοί <http://agnes-aal.eu>

Σύνδεσμοι:

3.3 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ

Τα τελευταία χρόνια, η γήρανση του πληθυσμού δημιούργησε περαιτέρω συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των γενεών. Σε πολλές περιοχές, η ανεργία είναι υψηλή και μεταξύ των νέων και μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων δημιουργείται χάσμα. Συχνά οι νέοι άνθρωποι μπορούν να αισθάνονται αποδίδουν τις δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας στους ηλικιωμένους εργαζόμενου ενώ οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι σε κάποιες περιπτώσεις αισθάνονται ότι πιέζονται να αποσυρθούν.

Ομοίως, οι νεότερες γενιές αντιμετωπίζουν το οικονομικό βάρος της πληρωμής των συντάξεων και της μακροχρόνιας φροντίδας των ολοένα αυξανόμενων ηλικιωμένων, ενώ οι ηλικιωμένοι αισθάνονται περιθωριοποιημένοι σε σχέση με τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Συχνά υπάρχει έλλειψη ευκαιριών για τους παλιούς και τους νέους ανθρώπους να συναντηθούν και να ανταλλάξουν γνώση και εμπειρία. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης και μάθησης με την προώθηση πρωτοβουλιών που τους φέρνουν μαζί για να αναπτύξουν λύσεις βιώσιμης συνύπαρξης και συνεργασίας.

3.3.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΔΙΑΓΕΝΕΑΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να κάνουν πολλά για να επηρεάσουν την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών μέσω των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να πραγματοποιούνται διαγενεακές εκπαιδευτικές ανταλλαγές μεταφοράς δεξιοτήτων και εμπειριών μεταξύ των γενεών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 22. ΑΚΟΥΣΕ ΜΕ

HEAR ME - Highly educated retirees mentoring early school leavers

(Συγχρηματοδότηση: Grundtvig)

Χώρα: Δανία

Συνοπτική Περιγραφή: Πολλοί νέοι εγκαταλείπουν την εκπαίδευση χωρίς τα τυπικά προσόντα και δεν έχουν επαρκή καθοδήγηση. Πολλοί συνταξιούχοι επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους και την εμπειρία για να παρέχουν μια κοινωνική προσφορά, αλλά δεν ξέρουν πώς. Το έργο προτείνει έναν κύκλο μαθημάτων από τους συνταξιούχους (55+) ώστε να γίνονται μέντορες σε μαθητές που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο (15-25). Επιδιώκει να αυξήσει και να αναπτύξει τις δεξιότητες και την αυτοεκτίμηση και των δύο ομάδων-στόχων.

Σχετικοί Σύνδεσμοι: <http://www.viauc.com/projects/hearme>

A/A 23. Ας αφήσουμε τους πρεσβύτερους επιχειρηματίες να μας διδάξουν την επιχειρηματικότητα μέσω καινοτόμων προσεγγίσεων αφήγησης

LET'S - Let seniors teach entrepreneurship through innovative storytelling approaches

(Συγχρηματοδότηση: Grundtvig)

Χώρα: Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Φινλανδία, Πορτογαλία, Πολωνία, Τουρκία, Βουλγαρία

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο επιδιώκει την μεταφορά τεχνογνωσίας από ηλικιωμένους επιχειρηματίες σε νεότερους. Χρησιμοποιεί αυτοβιογραφική αφήγηση και καινοτόμες προσεγγίσεις επικοινωνίας για: την ανάπτυξη επιχειρηματικών ιδεών με αποδοχή των αλλαγών και διαχείριση των κινδύνων. Οι καλύτερες ιστορίες από 80 ηλικιωμένους ανώτερους επιχειρηματίες σε εννέα χώρες, διατίθενται σε ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα πολυμέσων.

Σχετικοί www.letsenterprise.eu

Σύνδεσμοι:

3.3.2 ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ

Έξω από τα επίσημα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τοπικοί και περιφερειακοί φορείς έχουν πολλές δυνατότητες για την οργάνωση ανταλλαγής γνώσης και εμπειρίας μεταξύ των παλαιότερων και των νεότερων γενεών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 24. **Μαθαίνοντας τους ηλικιωμένους με τον εθελοντισμό**

Learning through Volunteering in Senior Age

(Συγχρηματοδότηση: SVP)

Χώρα: Σλοβακία, Ουγγαρία

Συνοπτική Περιγραφή: Το ανώτερο έργο ανταλλαγής εθελοντών μεταξύ ενώσεων στη Σλοβακία και η Ουγγαρία επικεντρώνεται στην ενίσχυση της δια βίου μάθησης και στον μεταξύ των γενεών διάλογο. Έξι εθελοντές από κάθε χώρα που φιλοξενούνται σε συλλόγους όπου έχουν την ευκαιρία να μοιραστούν εμπειρίες με ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών. Το έργο επιδιώκει επίσης να ξεπεραστούν οι προκαταλήψεις και διακρίσεις λόγω της ηλικίας ή της εθνικότητας.

Σχετικοί -

Σύνδεσμοι:

3.3.3 ΠΡΩΘΗΣΗ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η γήρανση του πληθυσμού μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως ευκαιρία για την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη. Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη και την εμπορία καινοτόμων προϊόντων και

υπηρεσιών που απευθύνονται σε αυτό το νέο τμήμα της αγοράς («αργυρή οικονομία»), συμβάλλοντας έτσι στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A 25. Δημιουργός - Δημιουργική περιφερειακή πολιτική για την οικονομική ανάπτυξη των ευκαιριών που προκύπτουν από την ενεργό γήρανση
Creator - Creative regional policies addressing economic development opportunities related to ageing societies (Συγχρηματοδότηση: Interreg IVC)

Χώρα: Σουηδία, Φινλανδία, Πολωνία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Ουγγαρία

Συνοπτική Περιγραφή: Πρόκειται στην πραγματικότητα για ένα μίνι-πρόγραμμα Interreg IVC-το οποίο έχει συσταθεί από επτά περιφέρειες που για την υποστήριξη της γήρανσης του πληθυσμού μέσω πρωτοβουλιών που βλέπουν την ενεργό γήρανση ως μια ευκαιρία για την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο του έργου υλοποιούνται υποέργα στα οποία συμμετέχουν τουλάχιστον τρεις οργανισμοί. Κάθε έργο διερευνά και μοιράζεται ιδέες γύρω από το πώς οι ανάγκες της γήρανσης του πληθυσμού μπορεί να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις νεότερες γενιές.

Σχετικοί www.creator7.eu

Σύνδεσμοι:

A/A 26. Senar - Δίκτυο των Περιφερειών Ευρώπης Αργυρής Οικονομίας

Sen@er - Silver Economy Network of European Regions

(Συγχρηματοδότηση: Interreg IVB (Βορειοδυτική Ευρώπη))

Χώρα: 9 κράτη μέλη

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αποσκοπεί στην αξιοποίηση και μεταφορά καλών πρακτικών από αγροτικές περιοχές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων των μεταβολών στην οικονομία και την δημογραφία. Μία καινοτόμα προσέγγιση που έχει εφαρμοστεί αφορά στην «συστέγαση γενεών»

που φέρνει κοντά νέους και ηλικιωμένους ως γείτονες σε αγροτικές περιφέρειες.

Σχετικοί www.ruract.eu

Σύνδεσμοι:

A/A 27. Ruract – Ευρωπαϊκές περιφέρειες μαζί για την αγροτική καινοτομία
Rur@ct - European regions for rural innovation

(Συγχρηματοδότηση: ΕΤΠΑ)

Χώρα: 17 κράτη μέλη

Συνοπτική Περιγραφή: Πρόκειται για μια κοινή πρωτοβουλία εννέα ευρωπαϊκών περιφερειών που ξεκίνησε από την περιοχή της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας (Γερμανία). Προσεγγίζει τη γήρανση της κοινωνίας μας όχι ως απειλή, αλλά ως μια πρόκληση και μια ευκαιρία για την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, Προωθεί την ανάπτυξη και την εμπορία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών που απευθύνονται στον γηραιότερο πληθυσμό. Οι εταίροι αναπτύσσουν μηχανισμούς για τη μεταφορά των καλών πρακτικών των περιφερειών μελών και πέραν αυτών.

Σχετικοί www.silvereconomy-europe.org

Σύνδεσμοι:

3.4 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΛΥ-ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς έχουν αποδείξει ότι υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες στην Ευρώπη σήμερα για τη διεξαγωγή πολυθεματικών και πολυμερών έργων για την ενεργό γήρανση και τη δημογραφική αλλαγή. Φέρνοντας σε επαφή εταιρίες από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες και περιοχές για να μοιραστούν την εμπειρία και την ικανότητα τους, επιτρέπουν τον εντοπισμό και τη διάδοση των καινοτόμων καλών πρακτικών μεταξύ των περιφερειών, την προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών σε ένα ευρύ φάσμα τομέων.

**A/A 28. ΕΚ-Γήρανση Πλατφόρμα - Κεντρική Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα
Γνώσης για μια γηράσκουσα κοινωνία**

**CE-Ageing Platform - Central European Knowledge Platform
for an Ageing Society**

(Συγχρηματοδότηση: Interreg IVB (Πρόγραμμα Κεντρικής
Ευρώπης))

Χώρα: 13 εταίροι από χώρες-μέλη με επικεφαλής την Αυστρία

Συνοπτική Περιγραφή: Η πλατφόρμα στοχεύει στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων της δημογραφικής αλλαγής στην Κεντρική Ευρώπη. Επιδιώκει λύσεις και ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη, την περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή προς όφελος όλων των γενεών. Πιλοτικές δράσεις περιλαμβάνουν παρεμβάσεις διαγενεακών δράσεων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και διαχείριση της ηλικιακής ποικιλομορφίας στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Αποβλέπει στο να καταδείξει πόσο η αποτελεσματική διαχείριση της γήρανσης μπορεί να καλύψει τις ανάγκες όλων των γενεών.

Σχετικοί www.zsi.at/object/project/1570

Σύνδεσμοι:

A/A 29. BRAID - Γεφύρωση της Έρευνας για γήρανση και την ανάπτυξη των ΤΠΕ

Bridging research in Ageing and ICT Development

(Συγχρηματοδότηση: 7ο ΠΠ)

Χώρα: Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ολλανδία, Γερμανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Αυστραλία,

Συνοπτική Περιγραφή: Το έργο αναπτύσσει ένα ολοκληρωμένο χάρτη πλοήγησης για την ενεργό γήρανση, παρέχοντας τους ένα όραμα για να στηρίξει την ευημερία και την κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση των ηλικιωμένων πολιτών στην Ευρώπη. Επιδιώκει να συντονίζει αποτελεσματικά τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα των ΤΠΕ και τη γήρανση ώστε να ξεπεραστεί ο σημερινός κατακερματισμός της έρευνας στον τομέα της ηλεκτρονικής ένταξης. Θα λειτουργήσει ως κέντρο αριστείας από όλους τους βασικούς εμπλεκόμενους ερευνητικούς φορείς ώστε να προσδιορίσουν τις βέλτιστες πρακτικές και τις ανεκπλήρωτες ανάγκες των ηλικιωμένων.

Σχετικοί www.braidproject.eu

Σύνδεσμοι:

3.5 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΥΓΙΟΥΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Μία από τις βασικές προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού είναι ότι ο αριθμός των ατόμων που χρειάζονται και θα μακροχρόνια περίθαλψη, το οποίο δημιουργεί απαίτηση για αντίστοιχες δαπάνες.

Ο αυξανόμενος αριθμός των εξαρτώμενων ηλικιωμένων θα δημιουργήσει αυξανόμενες πιέσεις στις δημόσιες υπηρεσίες, τις οικογένειες και τους υπεύθυνους για την φροντίδα τους. Μπορεί επίσης να περιορίσει τις προοπτικές απασχόλησης των φροντιστών τους που είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό γυναίκες.

Σε αυτό το πλαίσιο στόχο αποτελεί η καλύτερη υγεία. Πολλές από τις ασθένειες που προκαλούν την κακή της υγείας, όπως τα καρδιαγγειακά νοσήματα, ο διαβήτης τύπου II και οι ψυχικές ασθένειες, μπορούν να προληφθούν.

Η προαγωγή της υγείας και προληπτική υγειονομική περίθαλψη αποτελούν την πραγματική πρόκληση, ώστε οι ηλικιωμένοι να είναι κατά το δυνατόν ανεξάρτητοι προς όφελος των ιδίων και των λοιπών εμπλεκόμενων.

3.5.1 ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν κοινοτική χρηματοδότηση για την πρόληψη των ασθενειών και την προώθηση της υγιούς γήρανσης, μέσω ανταλλαγής τεχνογνωσίας και πρακτικών, καθώς και μέσω συμμετοχής σε ερευνητικά έργα υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A	Τίτλος/Σύνδεσμος
-----	------------------

30.	HANNN –Δίκτυο Υγιούς Γήρανσης Βόρειας Ολλανδίας HANNN - Healthy Ageing Network Northern Netherlands (Co-funding: ERDF) (Συγχρηματοδότηση: ΕΤΠΑ)
-----	---

A/A	Τίτλος/Σύνδεσμος
	www.hannn.eu
31.	ΤΠΕ για την Υγεία ICT for health (Co-funding: Interreg IV (Συγχρηματοδότηση: Interreg IVB (Βαλτική Θάλασσα)) www.ictforhealth.net
32.	Ενεργές Πόλεις για όλες τις ηλικίες CIB Cities in Balance - Active Cities for all Ages (Συγχρηματοδότηση: Interreg IVB (Βορειοδυτική Ευρώπη Πρόγραμμα)) www.cib-online.eu
33.	Νευρο-ΔΙΑΣΩΣΗΣ - Ερευνητικά Κέντρα Αριστείας Νευροεπιστημών (Συγχρηματοδότηση: FP7 - πρωτοβουλία Περιφέρειες της γνώσης) NEURO-RESCUE - Neurosciences Research Clusters of Excellence www.medtech-pharma.de/english/cluster/activities/eu-project-neuro-rescue.aspx
34.	MARK-AGE - Βιοδείκτες της ανθρώπινης γήρανσης (Συγχρηματοδότηση: 7ο ΠΠ) MARK-AGE - Biomarkers of Human Ageing www.mark-age.eu

3.5.2 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ, ΜΕΣΩ ΛΥΣΕΩΝ ΤΠΕ

Βασική κατεύθυνση για την προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης αποτελεί η ανάπτυξη έξυπνων κατ 'οίκον συστημάτων υποστήριξης. Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να προσφύγουν σε μια σειρά ευρωπαϊκών προγραμμάτων έρευνας για την υποστήριξη τέτοιων δραστηριοτήτων. «Έξυπνα» σπίτια, ψηφιακές και web-based υπηρεσίες στοχεύουν στη στήριξη των ηλικιωμένων για την αύξηση της αυτονομίας τους και της αποτελεσματικότητας

της παροχής υπηρεσιών με την καλύτερο προσδιορισμό των ειδικών αναγκών τους.

A/A Τίτλος/Σύνδεσμος

35. InCasa - Πλήρως ολοκληρωμένο δίκτυο Αυτονομίας Υποβοηθούμενων Ηλικιωμένων

InCasa - Integrated Network for Completely Assisted Senior Citizens' Autonomy

(Συγχρηματοδότηση: ICT-PSP)

www.incasa-project.eu

http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/docs/aging/cip_projects.pdf

36. ALIAS: Ο Προσαρμοστικός Βοηθός του περιβάλλοντος Διαβίωσής Σας

ALIAS: The Adaptable Ambient Living Assistant

(Συγχρηματοδότηση: κοινό πρόγραμμα AAL)

www.aal-alias.eu

37. Oasis - Ανοικτή αρχιτεκτονική για Προσβάσιμες Υπηρεσίες Ολοκλήρωσης και Τυποποίησης

Open Architecture for Accessible Services Integration and Standardisation

(Συγχρηματοδότηση: 7ο ΠΠ)

<http://cordis.europa.eu/fetch?CALLER=PROJ ICT&QZ WEBSRCH=independent+living>

3.5.3 ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον εκσυγχρονισμό και την ορθολογική βελτίωση της παροχής υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας για να παράγουν μοντέλα που επιτυγχάνουν καλύτερα αποτελέσματα για τους πολίτες και την κοινωνία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A	Τίτλος/Σύνδεσμος
-----	------------------

38.	Ποιοτική φροντίδα για την ποιότητα της γήρανσης
-----	---

Quality care for quality ageing

(Συγχρηματοδότηση: PROGRESS)

www.cdiecoop.it/QualityCare

39.	Tecforlife - Τεχνολογικό cluster για την ποιότητα της ζωής
-----	--

Tecforlife - Assistive technology cluster for quality of life

(Συγχρηματοδότηση: 7ο ΠΠ)

www.tecforlife.eu

40.	RTF - Περιφερειακό Φόρουμ Τηλεϊατρικής
-----	--

RTF - Regional Telemedicine Forum

(Συγχρηματοδότηση: Interreg IVC)

www.regional-telemedicine.eu

3.5.4 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Τοπικοί και περιφερειακοί φορείς μπορούν να διαδραματίσουν τεράστιο ρόλο στη διασφάλιση του φυσικού περιβάλλοντος και των μεταφορών και στην προσβασιμότητας σε αυτά των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας.

A/A	Τίτλος/Σύνδεσμος
41.	<p>Mediate - Μεθοδολογία για την περιγραφή της προσβασιμότητας των μεταφορών στην Ευρώπη</p> <p>Mediate - Methodology for describing the accessibility of transport in Europe</p> <p>(Συγχρηματοδότηση: FP7 - μεταφορές)</p> <p>www.aptie.eu</p> <p>www.mediate-project.eu</p>
42.	<p>AENEAS - Η επίτευξη ενεργειακά αποδοτικότερων οχημάτων σε μια γηράσκουσα κοινωνία (Συγχρηματοδότηση Ευφυής Ενέργεια για την Ευρώπη)</p> <p>AENEAS - Attaining Energy Efficient Mobility in an Ageing Society</p> <p>www.aeneas-project.eu</p>
43.	<p>Q-ΓΗΡΑΝΣΗ - Ποιότητα της γήρανσης σε ένα αστικό περιβάλλον</p> <p>Q-AGEING - Quality ageing in an urban environment</p> <p>(συγχρηματοδότηση: Interreg IVB (Πρόγραμμα Κεντρικής Ευρώπης))</p> <p>www.q-ageing.eu</p>

4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

4.1 ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ¹⁹

4.1.1 ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

Το ποσοστό των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζόμενων στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναμένεται να αυξηθεί κατά τις επόμενες δεκαετίες. Οι δημογραφικές τάσεις δείχνουν ότι ο ενεργός πληθυσμός ηλικίας 55-64 ετών θα σημειώσει αύξηση της τάξεως του 16,2% (9,9 εκατομμύρια) μεταξύ 2010 και 2030. Οι υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες παρουσιάζουν πτωτική τάση, από 5,4% (40-54 ετών) έως 14,9% (25-39 ετών). Η σοβαρή αυτή δημογραφική μεταβολή οφείλεται στο αυξημένο προσδόκιμο ζωής και στα μειωμένα ποσοστά γονιμότητας. Κατά συνέπεια, το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης θα είναι γηραιότερο από ποτέ. Σε πολλές χώρες οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας θα αποτελούν το 30% ή και περισσότερο του ενεργού πληθυσμού.

Σήμερα, το ποσοστό απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων (55-64 ετών) στην ΕΕ-27 είναι μικρότερο από 50%. Μόνο σε 15 χώρες παγκοσμίως παρατηρείται ποσοστό υψηλότερο του 50%.

Περισσότεροι από τους μισούς εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας αποχωρούν από τον επαγγελματικό βίο πριν από την υποχρεωτική ηλικία συνταξιοδότησης, για ποικίλους λόγους. /ς εκ τούτου, επιτακτική είναι η εξασφάλιση μιας καλής και μακράς επαγγελματικής σταδιοδρομίας για την ενίσχυση και την στήριξη της επιμήκυνσης της διάρκειας ζωής των ευρωπαίων πολιτών.

---

¹⁹ Ευρωπαϊκός Οργανισμός για της Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία 2012, *Προώθηση της ενεργού γήρανσης στον χώρο εργασίας*, Καθ. Juhani Ilmarinen, JIC Ltd, Ερευνητικό Κέντρο Γεροντολογίας / Πανεπιστήμιο της Jyväskylä, Ινστιτούτο Επαγγελματικής Υγείας της Φινλανδίας

Το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης 2012 στοχεύει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και της ευημερίας του πληθυσμού της Ευρώπης, ιδίως των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, καθώς και στην προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών. Ο ομαλός επαγγελματικός βίος αποτελεί σημαντική συνιστώσα της προώθησης της ενεργού γήρανσης. Κατά συνέπεια, η επαγγελματική υγεία και ασφάλεια συμβάλλουν καθοριστικά στη εξασφάλιση της ενεργού γήρανσης μέσω ενός καλύτερου και μεγαλύτερης διάρκειας επαγγελματικού βίου. Η εργασία υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες προάγει επίσης τη συνεργασία μεταξύ των νέων, των μεσήλικων και των παλαιότερων γενεών.

4.1.2 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Στο ευρωπαϊκό δημογραφικό πλαίσιο που διαμορφώνεται τα μακροχρόνια προβλήματα υγείας και οι χρόνιες ασθένειες αυξάνονται με την πάροδο της ηλικίας. Κατά συνέπεια, το 30% περίπου των ανδρών και των γυναικών που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 50-64 ετών αντιμετωπίζει επείγουσα ανάγκη προσαρμογής των συνθηκών εργασίας στα προβλήματα υγείας που το ταλανίζουν προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος πρόωρης συνταξιοδότησης και ανικανότητας προς εργασία.²⁰ Τα κυριότερα προβλήματα υγείας είναι οι μυοσκελετικές παθήσεις και τα προβλήματα ψυχικής υγείας. Η κατάθλιψη αποτελεί επίσης μια από τις πιο συχνές αιτίες ανικανότητας προς εργασία και πρόωρης συνταξιοδότησης. Η μείωση της σωματικής ικανότητας προς εργασία σχετίζεται σαφώς με την ηλικία: η καρδιοαναπνευστική ικανότητα και η μυϊκή δύναμη μειώνονται κατά περίπου 1-2% ετησίως μετά την ηλικία των 30 ετών. Η μειωμένη σωματική ικανότητα αποτελεί πρόβλημα κυρίως σε θέσεις εργασίας που προκαλούν έντονη σωματική κόπωση. Περίπου το 30% των θέσεων εργασίας στην Ευρώπη σχετίζεται σήμερα με κακές στάσεις του σώματος, χειρισμό βαρέων

²⁰ Ευρωπαϊκός Οργανισμός για της Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασίας - Προώθηση της ενεργού γήρανσης στον χώρο εργασίας, Καθ. Juhani Ilmarinen, JIC Ltd, Ερευνητικό Κέντρο Γεροντολογίας, Πανεπιστήμιο της Jyväskylä, Ινστιτούτο Επαγγελματικής Υγείας της Φινλανδίας

αντικειμένων ή επαναλαμβανόμενες κινήσεις. Σε κάθε ηλικία, ωστόσο, παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις όσον αφορά τη λειτουργική ικανότητα και την κατάσταση της υγείας. Οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, στην πλειονότητά τους, μπορούν να απολαμβάνουν καλή υγεία και να διατηρούν σε ικανοποιητικό επίπεδο τη φυσική τους κατάσταση.

Αν και με την πάροδο της ηλικίας η υγεία και η φυσική ικανότητα εξασθενούν, πολλές άλλες λειτουργίες βελτιώνονται.

Η πνευματική ανάπτυξη είναι το θετικό επακόλουθο της γήρανσης. Για παράδειγμα, η στρατηγική σκέψη, η οξυδέρκεια, η αβρότητα, η σοφία, η σύνεση, η ικανότητα ανεύρεσης ορθολογικών λύσεων, ο έλεγχος της ζωής, η ολιστική αντίληψη και οι γλωσσικές δεξιότητες αυξάνονται με την ηλικία. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας είναι προσηλωμένοι στην εργασία τους, δείχνουν αφοσίωση στον εργοδότη τους και απουσιάζουν λιγότερο συχνά από την εργασία τους σε σχέση με άλλες ηλικιακές ομάδες. Η επαγγελματική πείρα και η διαχείριση της ζωής βελτιώνονται επίσης με την πάροδο της ηλικίας. Μελέτες έχουν δείξει ότι κατά τη μέτρηση της απόδοσης στον χώρο εργασίας, η επαγγελματική πείρα αντισταθμίζει τη μείωση ορισμένων βασικών γνωστικών διαδικασιών όπως είναι οι λειτουργίες της μνήμης και οι ψυχοκινητικές ικανότητες.

Η ηλικία και η επαγγελματική πείρα βελτιώνουν επίσης το πολύτιμο κοινωνικό κεφάλαιο των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας: i) η επαγγελματική επάρκεια, η άρρητη γνώση, και οι δεξιότητες συνεργασίας αυξάνονται, ii) η κατανόηση των δομικών χαρακτηριστικών και των λειτουργιών της επιχείρησης βελτιώνεται, iii) οι επαφές με τους πελάτες και τα δίκτυα διευρύνονται, η δε κατανόηση των αλλαγών που συμβαίνουν στο επιχειρησιακό περιβάλλον αυξάνεται.

Οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας μπορούν να αποκτήσουν νέες γνώσεις. Αυτό που μεταβάλλεται με την ηλικία δεν είναι η ικανότητα μάθησης αλλά η διαδικασία μάθησης. Κατά συνέπεια, η πρόσβαση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στην εκπαίδευση και σε ίσες ευκαιρίες κρίνεται σημαντική προκειμένου να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να αναβαθμίσουν τις εργασιακές τους ικανότητες. Στη διά βίου μάθηση είναι αναγκαίο να εφαρμόζονται ορθές στρατηγικές μάθησης και διδασκαλίας.

Συνοψίζοντας, η γήρανση καθιστά τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας καλύτερους και δυνατότερους από πριν, από πολλές απόψεις. /ς εκ τούτου, η ενεργός συμμετοχή στον επαγγελματικό βίο αποτελεί σημαντικό θετικό

παράγοντα για την ενεργό γήρανση. Κάθε γενιά έχει τα δικά της πλεονεκτήματα και τις δικές της αδυναμίες. Η ανάδειξη και η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας κρίνεται σκόπιμη προκειμένου να καταστούν πολύτιμο κεφάλαιο για την αγορά εργασίας.

4.1.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στον ορισμό της διαχείρισης της ηλικίας τονίζεται ότι «η καθημερινή διαχείριση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους παράγοντες που σχετίζονται με την ηλικία, περιλαμβανομένου του επιμερισμού του εργασιακού φόρτου και των επιμέρους επαγγελματικών καθηκόντων, ούτως ώστε κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ηλικίας, να νιώθει ικανό να επιτύχει τους ατομικούς του στόχους και τους στόχους της επιχείρησης». Μέσω της διαχείρισης της ηλικίας επιδιώκονται οι ακόλουθοι οκτώ στόχοι:

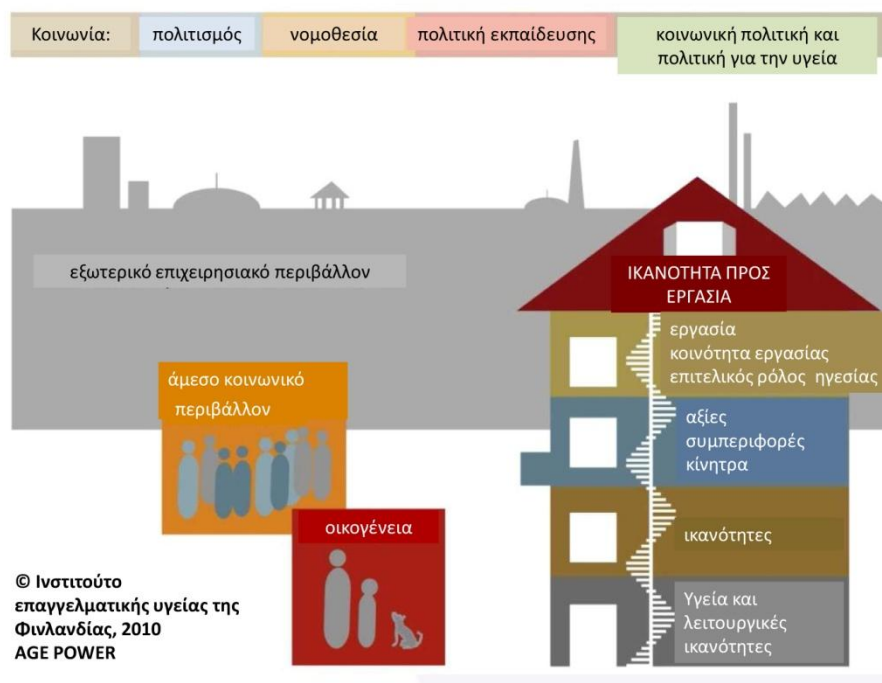
- Καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τη γήρανση
- Υιοθέτηση ορθών συμπεριφορών όσον αφορά τη γήρανση
- Ένταξη της διαχείρισης της ηλικίας στις βασικές αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των διευθυντών και των προϊσταμένων
- Ένταξη της διαχείρισης της ηλικίας στην πολιτική διαχείρισης ανθρώπινων πόρων
- Προώθηση της ικανότητας προς εργασία και της παραγωγικότητας
- Διά βίου μάθηση
- Επιμερισμός της εργασίας με βάση την ηλικία
- Ομαλή και αξιοπρεπής μετάβαση στη συνταξιοδότηση.

Οι πρακτικές διαχείρισης της ηλικίας στους χώρους εργασίας στην Ευρώπη καταδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις ασχολούνται με ζητήματα γήρανσης είτε σε επίπεδο «επίλυσης προβλημάτων» είτε σε επίπεδο «πρόληψης». Εξαιτίας του χαμηλού επιπέδου ενημέρωσης σχετικά με το ζήτημα της γήρανσης οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν το πρόβλημα με πενιχρούς πόρους και μέσω της μείωσης των εργασιακών απαιτήσεων για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας (προσέγγιση «επίλυσης προβλημάτων»). Μέσω της καλύτερης κατανόησης της γήρανσης ως πρόκλησης ή ευκαιρίας, οι επιχειρήσεις που

ενεργούν σε επίπεδο πρόληψης λαμβάνουν μέριμνα προκειμένου να ενισχύσουν την ανάπτυξη των ατομικών πόρων του προσωπικού τους και να συνδράμουν στη διαγενεακή μάθηση. Στην καλύτερη περίπτωση, στο πλαίσιο της διαχείρισης της ηλικίας υιοθετείται μια διά βίου προσέγγιση και δημιουργούνται ίσες ευκαιρίες για όλες τις γενιές.

4.1.4 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ευρεία έρευνα για την ικανότητα εργασίας των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας κατέστησε δυνατό τον προσδιορισμό των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν την ατομική ικανότητα προς εργασία. Τα πορίσματα της έρευνας μπορούν να απεικονιστούν σε μορφή σπιτιού με τέσσερις ορόφους).

Τα τρία χαμηλότερα πατώματα του σπιτιού περιγράφουν τους ατομικούς πόρους: i) υγεία και σωματικά προσόντα, ii) ικανότητα, iii) αξίες, συμπεριφορές και κίνητρα. Ο τέταρτος όροφος καλύπτει iv) την επαγγελματική ζωή. /ς ικανότητα προς εργασία νοείται η ισορροπία μεταξύ εργασίας και ατομικών πόρων.

Όταν η εργασία και οι ατομικοί πόροι συνδυάζονται αρμονικά, η ικανότητα προς εργασία είναι καλή. Οι σκάλες υποδηλώνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των ορόφων του σπιτιού. Η ισχυρότερη αλληλεπίδραση εκδηλώνεται μεταξύ του τρίτου και τέταρτου ορόφου («εργασία» και «αξίες και συμπεριφορές»). Οι θετικές και αρνητικές εμπειρίες από την εργασία «κατοικούν» στον 3ο όροφο, ο

οποίος στη συνέχεια σταθμίζεται θετικά ή αρνητικά. Ο 3ος όροφος αντιπροσωπεύει την υποκειμενική αντίληψη του εργαζόμενου για τη δουλειά του – τις απόψεις και τα συναισθήματά του για διάφορους παράγοντες που συνδέονται με την καθημερινή του εργασία. Ο 3ος όροφος διαθέτει ένα μπαλκόνι, από όπου ο εργαζόμενος μπορεί να δει το πλησιέστερο προς τον χώρο εργασίας περιβάλλον: ν) την οικογένειά του και νί) το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον του. Οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν την ικανότητα εργασίας του εργαζόμενου σε καθημερινή βάση. Ο υγιεινός τρόπος ζωής και τα χόμπι ενισχύουν την υγεία και τις λειτουργικές ικανότητες. Τα προσωπικά κοινωνικά δίκτυα και οι αλληλεπιδράσεις με τους ανθρώπους επηρεάζουν τις αξίες, τις συμπεριφορές και τα κίνητρα. Έτσι, δύο παράγοντες εκτός χώρου εργασίας επηρεάζουν την ικανότητα προς εργασία, είτε βελτιώνοντας είτε χειροτερεύοντας την ισορροπία μεταξύ εργασίας και ατομικών πόρων. Συνολικά, η ικανότητα προς εργασία εξαρτάται από έξι παράγοντες.

Το σπίτι-μοντέλο της ικανότητας προς εργασία περιγράφει τους επιμέρους παράγοντες που επηρεάζουν την εργασιακή ικανότητα του ανθρώπου. Ως ικανότητα προς εργασία νοείται η ισορροπία μεταξύ εργασίας και ατομικών πόρων. Εκτός από τον χώρο εργασίας, την ισορροπία επηρεάζουν παράγοντες όπως η οικογένεια και ο στενός κοινωνικός περίγυρος.

Το επιχειρησιακό περιβάλλον των επιχειρήσεων υφίσταται συνεχείς μεταβολές λόγω της παγκοσμιοποίησης, των νέων τεχνολογιών, της οικονομικής κρίσης, κλπ. Κατά συνέπεια, το έργο που πρέπει να επιτευχθεί στο πλαίσιο της επιχείρησης τελεί υπό διαρκή εξέλιξη. Ταυτόχρονα, το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης μεταβάλλεται, μεταξύ άλλων, λόγω της γήρανσης του εργατικού δυναμικού. Τα πιθανά προβλήματα υγείας καθιστούν την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων επιτακτικότερη. Η απρόσμενη δυναμική που αναπτύσσεται μεταξύ των ορόφων του σπιτιού εμποδίζει την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ εργασίας και ατομικών πόρων. Συνεπώς, για την επίτευξη της καλύτερης δυνατής ισορροπίας πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου.

Ο 3ος όροφος απεικονίζει και συνοψίζει την εργασιακή μας κατάσταση. Οι πληροφορίες ρέουν από τους επιμέρους ορόφους και οι παράγοντες εκτός εργασίας μπορούν εύκολα να επηρεάσουν τις αξίες και τις συμπεριφορές του εργαζόμενου, καθώς και την προσήλωσή του στην εργασία. Η απόφασή του σχετικά με την παραμονή του στη συγκεκριμένη επιχείρηση μέχρι τη

συνταξιοδότηση, ή και αργότερα, θα ληφθεί στον 3ο όροφο. Όσο θετικότερη είναι η εκτίμηση που πραγματοποιείται στον 3ο όροφο, τόσο πιθανότερη διαφαίνεται η επίτευξη ομαλής εργασιακής ζωής και μακράς σταδιοδρομίας. Στους βασικότερους δείκτες με θετικό πρόσημο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ο σεβασμός προς το πρόσωπο του εργαζόμενου, η εμπιστοσύνη προς τον εργοδότη, η υποστήριξη και τα σχόλια των προϊσταμένων, η δίκαιη μεταχείριση, η προσήλωση στην εργασία. Η θετική στάθμιση στον 3ο όροφο καθιστά την ενεργό γήρανση εφικτή.

4.1.5 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΗΡΑΝΣΗ

Η ικανότητα προς εργασία μπορεί να αξιολογηθεί βάσει του δείκτη ικανότητας προς εργασία (WAI), ενός υποκειμενικού μέσου έρευνας που απαρτίζεται από επτά στοιχεία. Η βαθμολογία κυμαίνεται από 7 έως 49 (όσο υψηλότερη τόσο καλύτερη) και μπορεί να χαρακτηριστεί ως κακή, μέτρια, καλή ή εξαιρετική. Ο δείκτης έχει υψηλή προγνωστική αξία: το 60% περίπου των ατόμων ηλικίας 45-57 ετών που συγκέντρωσε κακή βαθμολογία συνταξιοδοτήθηκε 11 χρόνια αργότερα λόγω ανικανότητας προς εργασία. Ο δείκτης έχει μεταφραστεί σε 26 γλώσσες και χρησιμοποιείται ευρέως στο πλαίσιο διαφορετικών φιλοσοφιών σχετικά με την εργασία ανά τον κόσμο.

Η ικανότητα προς εργασία τείνει να μειώνεται με την ηλικία, αν και οι μέσες τιμές του ενεργού πληθυσμού ηλικίας 20 - 65 ετών παραμένουν «καλές» και «εξαιρετικές». /στόσο, περίπου το 30% των εργαζόμενων ανδρών και γυναικών ηλικίας άνω των 45 ετών παρουσιάζει σαφή πτώση του δείκτη σε χειρωνακτικές και πνευματικές εργασίες. Επίσης, η τάση γήρανσης του δείκτη διαφοροποιείται ανάλογα με τον τομέα της οικονομίας. Η ικανότητα προς εργασία παρουσιάζει μείωση στους τομείς της κτηνοτροφίας και της γεωργίας, στη βιομηχανία ξυλείας, στη βιομηχανία μετάλλων, στον κλάδο των μεταφορών, στις κοινωνικές υπηρεσίες και στον κλάδο της εκπαίδευσης ορισμένων χωρών. Η καλύτερη ισορροπία μεταξύ εργασίας και ατομικών πόρων παρατηρείται στο τομέα των ηλεκτρονικών εφαρμογών και των τηλεπικοινωνιών, καθώς και στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα.

Οι ατομικές διαφορές που παρατηρούνται στην ικανότητα προς εργασία αυξάνονται με την ηλικία. Ο ενεργός πληθυσμός ηλικίας άνω των 45 ετών είναι πολύ ετερογενής σε σύγκριση με τους νεότερους εργαζόμενους. Το 15-30% περίπου των 45χρονων έχει μέτριο ή κακό δείκτη, γεγονός το οποίο επιτάσσει τη

λήψη προληπτικών και διορθωτικών μέτρων προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος απώλειας της εργασιακής τους ικανότητας.

Η πτωτική τάση της ικανότητας προς εργασία ανάλογα με την ηλικία οφείλεται στη δυσκολία εξισορρόπησης των αλλαγών που συντελούνται στην εργασία με τις αλλαγές που επέρχονται στους ατομικούς πόρους. Ο επαγγελματικός βίος αναπτύσσεται με τον δικό του ρυθμό, ο οποίος δεν συμβαδίζει κατ' ανάγκη με τον ρυθμό της φυσιολογικής διαδικασίας γήρανσης του ανθρώπου. Ως εκ τούτου, ο 3^{ος} όροφος συχνά εκτιμάται αρνητικά και οι υπάλληλοι και εργάτες μεγαλύτερης ηλικίας θεωρούν ότι η εργασιακή τους ικανότητα επιδεινώνεται.

4.1.6 ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το σπίτι-μοντέλο της ικανότητας προς εργασία καταδεικνύει ότι οι δράσεις που πραγματοποιούνται στον χώρο εργασίας για την προώθηση της ικανότητας προς εργασία θα πρέπει να καλύπτουν και τους τέσσερις ορόφους. Οι εργαζόμενοι ευθύνονται περισσότερο για την υγεία και την ικανότητά τους, ενώ οι εργοδότες έχουν μεγαλύτερη ευθύνη για την οργάνωση και τον επιμερισμό της εργασίας. /ς εκ τούτου, η έννοια της προαγωγής της ικανότητας προς εργασία βασίζεται στη συνεργασία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν από κοινού στη βελτίωση της ισορροπίας στον χώρο εργασίας και στην ενίσχυση της ικανότητας προς εργασία. Η κοινή ευθύνη ως προς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν συμβάλλει στην αποδοχή και διευκολύνει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων, ενώ ταυτόχρονα συνεπάγεται αμοιβαία οφέλη για εργοδότη και εργαζόμενους.

Η προαγωγή της υγείας (1ος όροφος) καλύπτει ποικίλες καθημερινές συνήθειες όπως είναι η διατροφή, το ποτό, οι σωματικές δραστηριότητες, η ξεκούραση και ο ύπνος. Εκτός από την υιοθέτηση ενός υγιούς τρόπου ζωής, η λήψη προληπτικών και προορατικών μέτρων από υγειονομικές υπηρεσίες εργασίας καθώς και η σωστή διαχείριση των οξύτατων προβλημάτων υγείας συμβάλλουν καθοριστικά στην επίτευξη καλής υγείας κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου. /ς εκ τούτου, οι εμπειρογνώμονες στον τομέα της επαγγελματικής υγείας πρέπει να εντάξουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους θέματα γήρανσης και υγείας. Η κατανόηση των προσαρμογών που απαιτούνται στον χώρο εργασίας λόγω των αλλαγών που συντελούνται εξαιτίας της γήρανσης στην υγεία και στις λειτουργικές ικανότητες συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη ενός ομαλότερου

εργατικού βίου για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας. Δεδομένου ότι πολλά προβλήματα υγείας συνδέονται με την εργασία, οι κίνδυνοι για την υγεία θα πρέπει να εντοπίζονται και να προλαμβάνονται στον χώρο εργασίας (4ος όροφος). Οι ισχυρές αλληλεπιδράσεις μεταξύ υγείας και εργασίας απαιτούν ενεργό συνεργασία μεταξύ των εμπειρογνομώνων στον τομέα της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας, των εργοδοτών και των εργαζομένων.

Η διατήρηση της επαγγελματικής ικανότητας απαιτεί συνεχή αναβάθμιση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων (2ος όροφος). Η επί τω έργω κατάρτιση σε συνδυασμό με διάφορα άλλα ειδικά σεμινάρια κατάρτισης δίνει στους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας την ευκαιρία να ενισχύσουν τις ικανότητές τους.

Ωστόσο, δεν πρέπει να παραβλέπονται οι αλλαγές που επέρχονται στη διαδικασία της μάθησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Οι στρατηγικές μάθησης, οι συνθήκες μάθησης, η χρήση εικόνων, η ανάπαυλα και τα χρονοδιαγράμματα για την απόκτηση γνώσεων ποικίλλουν μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων. Η σημαντικότερη, λοιπόν, πλατφόρμα μάθησης είναι η εργασία και ο χώρος εργασίας. Η εκπαίδευση επί τω έργω είναι εφικτή εάν το πλαίσιο εργασίας και τα καθήκοντα έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να προσφέρουν μαθησιακές εμπειρίες. Οι θετικές μαθησιακές εμπειρίες στον χώρο εργασίας κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του εργαζομένου μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των δυσκολιών απόκτησης νέων γνώσεων και στην άρση των στερεοτύπων σε σχέση με την εκπαίδευση. Η στάση των προϊσταμένων είναι επίσης σημαντική: με την υποστήριξη της διά βίου μάθησης μέσω παροχής ευκαιριών κατάρτισης, αίρεται ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια στη μάθηση των υπαλλήλων μεγαλύτερης ηλικίας. Η εκπαίδευση κατά τη γήρανση αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιτυχίας της ενεργού γήρανσης.

Οι αξίες, οι συμπεριφορές και τα κίνητρα (3ος όροφος) δεν επιδέχονται συνήθως άμεσες παρεμβάσεις. Ο επηρεασμός τους γίνεται συνήθως με πιο έμμεσο τρόπο. Η διαπίστωση αυτή σημαίνει ότι οι δραστηριότητες πρέπει να επικεντρώνονται κυρίως στον όροφο της εργασίας. Αρκετές βελτιώσεις στη διαχείριση και στις ηγετικές ικανότητες επηρεάζουν τα χαρακτηριστικά του 3ου ορόφου. Οι εργαζόμενοι πρέπει να απολαμβάνουν τον δέοντα σεβασμό προς το πρόσωπό τους και να μπορούν να εμπιστεύονται τον εργοδότη τους. Περιμένουν την υποστήριξη του προϊσταμένου τους σε απαιτητικές και δύσκολες εργασιακές καταστάσεις, καθώς και τα σχόλιά του για το κατά πόσον η εργασία εκτελέστηκε

σωστά, προκειμένου να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους. Ο διάλογος μεταξύ προϊστάμενων και εργαζομένων πρέπει να είναι μια συνεχής διαδικασία και όχι μια άπαξ διεξαγόμενη ετήσια συνέντευξη αξιολόγησης. Η δίκαιη μεταχείριση και η έλλειψη ανεκτικότητας απέναντι στις διακρίσεις λόγω ηλικίας αναγνωρίζονται και εκτιμώνται από τους εργαζόμενους. Η ατομική δέσμευση και η αφοσίωση στην εργασία αποτελούν τους βασικούς δείκτες ενός θετικά σταθμισμένου 3ου ορόφου. Επισημαίνεται, επίσης, ότι οι εργαζόμενοι είναι οι τελικά υπεύθυνοι για τις αξίες και τις συμπεριφορές τους. Για τη δημιουργία μιας καλύτερης και βιώσιμης ισορροπίας στον εργασιακό βίο αναγκαία κρίνεται η υιοθέτηση νέων νοοτροπιών απέναντι στην εργασία, στους ατομικούς πόρους και στην οικογένεια. Η ισορροπία αυτή παράγει θετικό πρόσημο στον 3ο όροφο.

Ο όροφος της «εργασίας» (4ος όροφος), είναι ο μεγαλύτερος και βαρύτερος όροφος του σπιτιού. Αποτελείται από το περιβάλλον εργασίας (σωματικό, πνευματικό, κοινωνικό), την οργάνωση και την κατανομή της εργασίας, τον χρόνο εργασίας, την κοινότητα εργασίας, τα καθήκοντα εργασίας και τη διαχείριση. Ο ρόλος των διευθυντών και των προϊστάμενων είναι καθοριστικός λόγω της εξουσίας που ασκούν όσον αφορά την οργάνωση των διαδικασιών εργασίας και των ατομικών εργασιακών καθηκόντων.

Όλες οι αποφάσεις και οι αλλαγές στην εργασία εναπόκεινται στην κρίση τους. Παράλληλα, είναι υπεύθυνοι για θέματα επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας, περιλαμβανομένης της εκτίμησης κινδύνων, κατά την οποία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις μεγάλες ατομικές διαφορές όσον αφορά τις λειτουργικές δυνατότητες και την υγεία του προσωπικού, τις αναπηρίες, την ισότητα των φύλων, κλπ. Οι εργάτες και οι υπάλληλοι όλων των ηλικιακών ομάδων είναι τρωτοί σε βλαπτικές για την υγεία συνθήκες εργασίας. Η προσαρμογή της εργασίας στις ικανότητες, τις δεξιότητες και την κατάσταση της υγείας κάθε εργαζομένου πρέπει να είναι μια διαρκής και δυναμική διαδικασία, η οποία θα βασίζεται σε επαρκή εκτίμηση κινδύνων.

Η προσαρμογή της εργασίας στην κατάσταση της υγείας και στις ειδικές ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας δεν πρέπει να αποτελεί πρόσθετο βάρος. Η ηλικία είναι μία μόνο πτυχή της πολυμορφίας του εργατικού δυναμικού. Η ευαισθητοποίηση, ωστόσο, των διευθυντών και των προϊσταμένων σε θέματα που αφορούν την ηλικία πρέπει να αυξηθεί. Όλες αυτές οι δράσεις που σχετίζονται με την ηλικία και οι βελτιώσεις που απαιτούνται στον χώρο εργασίας μπορούν να οριστούν ως «διαχείριση της ηλικίας».

Ο επανασχεδιασμός των ατομικών εργασιακών καθηκόντων ανάλογα με τις δυνάμεις, τις ανάγκες και τις ικανότητες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ικανότητας προς εργασία, της ευημερίας και της παραγωγικότητας των εργαζομένων. Για παράδειγμα, η μείωση του σωματικού εργασιακού φόρτου, η εισαγωγή σύντομων διαλειμμάτων στις εργασιακές διαδικασίες και ο συνυπολογισμός των κινδύνων για την υγεία κατά τον προγραμματισμό της εργασίας είναι μέτρα που λαμβάνουν υπόψη την παράμετρο της ηλικίας. Από την άλλη πλευρά, αναγκαία είναι η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Ο ευκολότερος τρόπος για να προσδιοριστούν οι νέες ανάγκες και να επανασχεδιαστούν οι εργασίες είναι να ερωτηθούν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας πώς θα ήθελαν να αλλάξουν και να βελτιώσουν την εργασία τους.

Χρήσιμος θα ήταν επίσης ο επιμερισμός των καθηκόντων μεταξύ νεότερων και μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων, ανάλογα με τα πλεονεκτήματα της κάθε ηλικιακής ομάδας.

4.1.7 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Τα παραδείγματα ορθής πρακτικής δείχνουν ότι το κόστος των επενδύσεων για την προαγωγή της ικανότητας προς εργασία υπερκαλύπτεται από το όφελος. Οι άνθρωποι εξακολουθούν να εργάζονται παραγωγικά, η ατμόσφαιρα εργασίας και η παραγωγικότητα βελτιώνονται, τα δε προβλήματα που σχετίζονται με την ηλικία μειώνονται. Η ανάλυση κόστους-οφέλους δείχνει ότι η απόδοση των επενδύσεων μπορεί να είναι πολύ καλή: η απόδοση 1 € ανέρχεται σε 3-5 € μετά από μερικά χρόνια. Η θετική απόδοση των επενδύσεων βασίζεται στα χαμηλότερα ποσοστά αναρρωτικών αδειών, στα μειωμένα έξοδα όσον αφορά την ανικανότητα προς εργασία και στη βελτίωση της παραγωγικότητας.

4.1.8 ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Για την ενίσχυση της ενεργού γήρανσης μέσω καλύτερων και μεγαλύτερης διάρκειας σταδιοδρομιών των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας απαιτούνται αρκετές μεταρρυθμίσεις:

- Αλλαγή νοοτροπίας για τη δημιουργία δίκαιων και ορθών συμπεριφορών προς τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζομένους
- Μεταρρύθμιση της διαχειριστικής πρακτικής που ακολουθείται για την ανάδειξη και την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων
- Μεταρρυθμίσεις στον εργασιακό βίο για τη δημιουργία ενός φιλικού εργασιακού περιβάλλοντος προς όλες τις γενιές
- Συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τις μεγάλες επιμέρους διαφορές μεταξύ των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, παρέχοντας ευέλικτα όρια συνταξιοδότησης καθώς και οικονομικά κίνητρα για παράταση του εργασιακού βίου
- Οργανωτική μεταρρύθμιση για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων φορέων και παραγόντων που επηρεάζουν το ποιοτικό επίπεδο και την παράταση του εργασιακού βίου
- Μεταρρυθμίσεις στις υγειονομικές υπηρεσίες για την ενίσχυση των προορατικών και προληπτικών υπηρεσιών επαγγελματικής υγείας.

Είναι κρίσιμο από άποψη πολιτικής να εφαρμοστούν πρώτα οι θετικές και στη συνέχεια οι αρνητικές μεταρρυθμίσεις. Αυτό σημαίνει ότι πρώτα θα πρέπει να αναπτυχθεί ο εργασιακός βίος ούτως ώστε τα άτομα να μπορούν να εργάζονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ο συγκεκριμένος στόχος μπορεί να επιτευχθεί μέσω μιας ολοκληρωμένης προώθησης του μοντέλου της ικανότητας προς εργασία για όλες τις γενιές. Κατόπιν τούτου, ενδέχεται να αυξηθούν τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και να μειωθούν οι δυνατότητες πρόωρης συνταξιοδότησης.

Η ανάπτυξη καινοτόμων μοντέλων για την παράταση του εργασιακού βίου και την αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης κρίνεται επιτακτική. Μερικά παραδείγματα ορθής πρακτικής καταδεικνύουν ότι, με την παροχή στους

εργαζόμενους περισσότερων αδειών από την εργασία και με τη μείωση του φόρτου εργασίας ανάλογα με την ηλικία, αυξάνεται η πραγματική ηλικία συνταξιοδότησης κατά τρία περίπου χρόνια. Μια κατασκευαστική εταιρεία εισήγαγε το πρόγραμμα «Age Master» προσφέροντας περισσότερες ημέρες άδειας στους εργαζόμενους άνω των 58 ετών. Το εν λόγω πρόγραμμα παρείχε στους εργαζόμενους περισσότερο χρόνο ανάπαυλας μετά την εκτέλεση απαιτητικών χειρωνακτικών εργασιών, στις οποίες περιλαμβάνονταν η κατασκευή κλειδαριών στις πόρτες. Ο αριθμός των αμειβόμενων αδειών αυξήθηκε από 6 (σε άτομα ηλικίας 58 ετών) έως 14 (σε άτομα ηλικίας 63 ετών). Οι εργαζόμενοι που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα «Age Master» ήταν ικανοί και πρόθυμοι να εργαστούν περίπου 3 χρόνια περισσότερο σε σχέση με το παρελθόν και να συνταξιοδοτηθούν σε ηλικία 63 ετών. Μια εταιρεία του κλάδου της ενέργειας εισήγαγε το πρόγραμμα «80-90-100», δυνάμει του οποίου το προσωπικό είχε τη δυνατότητα να μειώσει το χρόνο εργασίας του κατά 20%, με αντίστοιχη μείωση μισθού κατά 10%, χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών. Περίπου το 25% των υπαλλήλων και των εργατών εκμεταλλεύτηκαν αυτή τη δυνατότητα. Η πραγματική ηλικία συνταξιοδότησης αυξήθηκε κατά περίπου 3 χρόνια φτάνοντας τα 64 έτη.

Τα εν λόγω παραδείγματα καινοτομίας δείχνουν ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας είναι ικανά και πρόθυμα να εργαστούν περισσότερο όταν μπορούν να αντεπεξέλθουν στον φόρτο και στα ωράρια εργασίας. Εργοδότες και εργαζόμενοι δηλώνουν ικανοποιημένοι με τα νέα μοντέλα.

4.1.9 ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΩΣ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας αποτελούν σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού στις σύγχρονες κοινωνίες, ο δε πληθυσμός τους αναμένεται να αυξηθεί κατά τις επόμενες δεκαετίες. Οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας έχουν διαφορετικές δεξιότητες και ικανότητες σε σύγκριση με άλλες γενιές. Η τυχόν μη συμμετοχή τους στον εργασιακό βίο είναι βέβαιο ότι θα προκαλούσε έλλειμμα επαγγελματικών και διαρθρωτικών ικανοτήτων, καθώς και ικανοτήτων δικτύωσης. Επιπλέον η μεταλαμπάδευση της άρρητης (σιωπηρής) γνώσης στις

νεότερες γενιές είναι αναντικατάστατη. Ο ισχυρός συνδυασμός ικανοτήτων στον χώρο εργασίας βασίζεται στα διαφορετικά πλεονεκτήματα των γενεών.

Η καλύτερη υγεία και το αυξημένο προσδόκιμο επιβίωσης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας βελτιώνουν τις ευκαιρίες δημιουργίας μιας κοινωνίας φιλικής προς τα άτομα ώριμης ηλικίας. Ωστόσο, ο ομαλός εργασιακός βίος αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για τη διατήρηση σε κατάσταση απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων και την αξιοποίηση από την κοινωνία των πλεονεκτημάτων και των δεξιοτήτων τους. Με τον τρόπο αυτό, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας συμμετέχουν ενεργά στην οικοδόμηση μιας βιώσιμης κοινωνίας πρόνοιας, όπου επικρατεί κλίμα αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

Ο παραγωγικός εργασιακός βίος διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ενεργού γήρανσης. Το ικανοποιητικό επίπεδο συνθηκών απασχόλησης συμβάλλει στην αποφυγή ασθενειών, σωματικής ή ψυχικής φθοράς, στην εξασφάλιση καλής νοητικής και σωματικής ικανότητας, και στην προώθηση μιας θετικής και ενεργού στάσης απέναντι στη ζωή. Με δεδομένο τον χρόνο που αφιερώνεται στην απασχόληση, είναι φυσικό η ποιότητα του εργασιακού βίου να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό όλους τους εργαζομένους. Πρόσφατα πορίσματα διαχρονικής έρευνας δείχνουν ότι η ικανότητα προς εργασία πριν από τη συνταξιοδότηση αντικατοπτρίζει την ανεξαρτησία της καθημερινής ζωής των ατόμων ηλικίας μεταξύ 73 και 85 ετών. Όσο πιο αυξημένη είναι η ικανότητα προς εργασία πριν από τη συνταξιοδότηση,

τόσο καλύτερη είναι η ποιότητα της ζωής μετέπειτα. Ως εκ τούτου, οι εργοδότες πρέπει να επενδύσουν στην προαγωγή της ενεργού γήρανσης κατά τα έτη εργασίας. Η επένδυση στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας είναι επένδυση για το υπόλοιπο της ζωής μας.